

courtisane festival

notes on cinema

2-6 april 2014, Gent

Minard, Sphinx cinema, KASK, Paddenhoek

Selection	04
Artist in focus Ken Jacobs	42
Across the Margins, Beyond the Pale Re-imagining the post-colonial	50
The Fire Next Time Afterlives of the militant image	60
Music / performances	66

Intro

Vaak stellen mensen ons de vraag: waar staat Courtisane eigenlijk voor? En telkens schiet ons antwoord tekort. Want om eerlijk te zijn, we weten het zelf niet altijd goed. En misschien willen we het niet weten. Soms krijgen we te horen dat we onszelf moeten definiëren, dat we duidelijk moeten zijn over onze identiteit. Dan hebben we moeite om de juiste woorden te vinden, woorden die juist aanvoelen. Natuurlijk, fluisteren we voorzichtig, heeft het iets te maken met cinema, een samengaan van beelden en geluiden, een ervaring van kijken en luisteren, een constructie van een zintuigelijke wereld waar we mee aan de slag kunnen.

Glauber Rocha herinnerde ons ooit aan een Portugese uitdrukking: *We weten niet waar we naartoe gaan, maar we weten dat dit niet de juiste weg is.* Daarom willen we onze comfortzone verlaten en vertrouwen op wat we voor en achter ons zien. Weg van de categorieën waarmee we ons vastzetten in wat makkelijk herkenbaar en identificeerbaar is. Op zoek naar weerstand, naar wat ons dwingt om dingen te herdenken. Want we voelen al lang aan dat er iets anders op het spel staat. Dat we de zekerheden over wie we zijn geleidelijk aan moeten loslaten. Om te kunnen verdwalen.

Misschien is dit gewoon ons voorstel: dingen aanreiken om ons samen over te verwonderen, dingen die ons zin geven om rond te dwalen. We moeten onszelf toestaan om te dromen, luidop te dromen, te dromen met onze ogen open.

Welkom!

We are often asked these same questions: what is this thing called Courtisane? What exactly are you proposing? And every time our response falls short. Because the honest answer is that we don't know very well either, and that, perhaps, we don't really want to know. Sometimes we are told that we should define ourselves, that we should be clear about our 'identity'. Yet we feel increasingly incapable of coming up with the right words, words that somehow feel right. Surely, we whisper hesitantly, it must have something to do with cinema, as a configuration of images and sounds, an experience of seeing and listening, a surface of perceptions and affects, a construction of a world that makes sense to us.

Glauber Rocha once recalled a Portuguese saying: *We don't know where we are going, but we know we can't get there this way.* Perhaps that is the choice we are trying to make: to leave the safe grounds and start trusting in what we see in front of us and behind us. To leave the categories pinpointing us to places that could be easily recognized and identified. To put our confidence in what resists us, what forces us to think anew. To realize what we have been sensing all along - that there is something else at stake. To let go, slowly, of the certainties of knowing and accepting our place. To get lost.

Our 'proposition' is perhaps just this: to give you a few things to wonder about, things that make you want to wander. We do need to allow ourselves to dream, dream out loud, dream with our eyes open.

Welcome!

Festival Schedule

WOE/WED 2 APRIL

DON/THU 3 APRIL

VRI/FRI 4 APRIL

MINARD	KASKcinema	SPHINX	MINARD	KASKcinema	SPHINX	MINARD	PADDENHOEK
	10:00-19:00 THE FIRE NEXT TIME (p.60)			10:00-19:00 THE FIRE NEXT TIME (p.60)			
							12:30 ACROSS THE MARGINS TOUKI BOUKI (p.54)
							15:00 ACROSS THE MARGINS PERFUMED NIGHTMARE (p.53)
		16:00 SELECTION 01 (p.8)					17:30 SELECTION 10 (p.26)
					17:30 SELECTION 05 (p.15)		
		19:30 SELECTION 02 (p.9)			19:30 SELECTION 06 (p.18)		20:00 SELECTION 12 +book presentation (p.30)
20:00 opening films (p.6)			20:30 Melitopolous & Knaup		21:00 SELECTION 07 (p.20)		
reception		21:00 SELECTION 03 (p.11)	Gabri & Anastas (p.69)			22:00 Julius Eastman (p.67)	
		22:30 SELECTION 04 (p.14)			22:30 SELECTION 08 (p.22)		22:30 SELECTION 13 (p.32)
22:30 Akio Suzuki & Aki Onda (p.67)							

ZAT/SAT 5 APRIL

ZON/SUN 6 APRIL

SPHINX	MINARD	PADDENHOEK	SPHINX	MINARD
11:00 SELECTION 09 (p.24)			11:00 SELECTION 15 (p.35)	
13:00 ARTIST IN FOCUS Ken Jacobs 1 (p.45)		12:30 ACROSS THE MARGINS WEST INDIES (p.56)		
			14:00 SELECTION 16 (p.36)	
15:30 ARTIST IN FOCUS Ken Jacobs 2 (p.47)		15:00 ACROSS THE MARGINS A IDADE DA TERRA (p.57)	16:00 SELECTION 17 (p.38)	
18:00 SELECTION 11 (p.28)		18:00 ACROSS THE MARGINS AGARRANDO PUEBLO (p.58)	18:00 SELECTION 18 (p.40)	
20:00 SELECTION 14 (p.34)				20:30 ARTIST IN FOCUS Ken Jacobs & Aki Onda performance (p.49)
	22:00 Christina Vantzou ----- Wanda Group (p.68)			reception

Artist in focus in 3D
BOZAR (Brussels),
Din/Tue 1 April 20:00
The Guests
Ken Jacobs
(p.49)

Manakamana
BOZAR (Brussels),
Vri/Fri 4 April 20:00
(p.40)

Expo KIOSK
opening
Vri/Fri 4 April
20:00

Zat/Sat 5 April
Zon/Sun 6 April
11:00 - 18:00
(p.65)

Courtisane Party
Sioux, 23:00

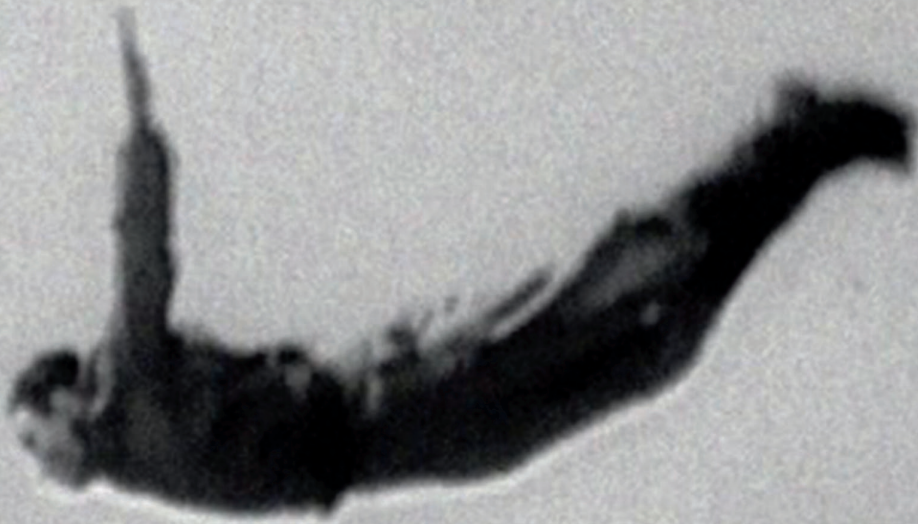
with:
Cooly G
HIELE
Gerard Herman
Phonetics
Simon Hold

More info www.courtisane.be

Selection \

Een dialoog tussen nieuw audiovisueel werk, oudere of herontdekte films en video's van kunstenaars en filmmakers die zich bewegen door het uitgestrekte terrein van het bewegend beeld.

A dialogue between new audiovisual works, older or rediscovered films and videos by artists and filmmakers who work in the expanded field of contemporary moving image practice.

\Opening night

Minard, Woe/Wed 2 April 20:00

Deze twee films ontregelen de verhouding tussen persoonlijke en collectieve geschiedenissen. Leslie Thornton, Artist in focus van vorig jaar, dwingt ons om de confrontatie aan te gaan met manieren waarop we verwickeld zijn in technologische en politieke veranderingen. In *Redemption* combineert Miguel Gomes archiefmateriaal met vertelstemmen van vier verschillende persoonlijkheden. Ze halen herinneringen op over belangrijke momenten in hun leven die een impact hadden op wie ze geworden zijn.

These two films are upsetting the relation between private and collective histories. Last year's Artist in focus Leslie Thornton pushes deep into autobiographical territory to suggest the ways in which we are all implicated in technological and political changes. In *Redemption* Miguel Gomes combines archive footage and uses voice overs of four different personalities who recall important stages in their lives which had an impact on who they became.

Let Me Count the Ways: Minus 10, Minus 9, Minus 8, and Minus 7

Leslie Thornton

US, 2004, video, English, 20'

Let Me Count the Ways bestaat uit korte fragmenten. Samengeperst tot een zoektocht van 20 minuten illustreren ze de aanloop tot, de verwarring over, en de nasleep van de atoombom op Hiroshima. De titel verwijst naar het aftellen tot het moment dat de bom valt en suggereert een zekere anticipatie. Minus 10 plaatst beeldmateriaal van de vader van de kunstenaar tegenover een interview met een vrouw in het Japans over het inslaan van de bom. Minus 9 laat de ooggetuigenis van een Amerikaanse verpleegster over de bom en de nasleep ervan aansluiten bij luchtfoto's van een landschap. Minus 8 en Minus 7 tonen fragmenten uit een documentaire *The Growth of Plants* (c.1950) met daaroverheen een scrollende tekst met beschrijvingen van botanische afwijkingen die veroorzaakt werden door radioactieve straling. Ondersteund door deze verhalen over oorlogsvoering uit het verleden roept het werk van Thornton op om hedendaagse politiek en artistieke praktijk te herbekijken. (Trinie Dalton)

Let Me Count the Ways is composed of short segments compressed into a 20-minute exploration of the lead-up to, the confusion about, and the aftereffects of the Hiroshima bombing. The title simultaneously references the countdown to the dropping of the bomb and suggests anticipation. Minus 10 juxtaposes footage of the artist's father in Los Alamos and on the way to Tinian Island with an interview with a woman in Japanese about the bombing. Minus 9 aligns an American nurse's eyewitness account of the bombing and its aftermath with aerial landscape shots blocked by a blinking blue circle which could represent a mutant sun, an eye, planet Earth, an afterimage, or the inverted "rising sun" of Japanese national symbolism. Minus 8 and Minus 7 show excerpts from a documentary, *The Growth of Plants* (c.1950), overlaid by running text describing radiation-induced botanical mutations. In recalling past histories of warfare, Thornton's current work urges the reexamination of contemporary politics, and artistic practice, by building delicately balanced emotional and narrative arguments. (Trinie Dalton)

REDEMPTION

LET ME COUNT THE WAYS

Redemption

Miguel Gomes

PT/FR/DE/IT, 2013, 35mm to HD, various languages with English subtitles, 27'

Op 21 januari 1975 schrijft een kind uit een dorp ten noorden van Portugal naar zijn ouders in Angola om hen te vertellen hoe droevig Portugal is. In Milaan denkt een oude man op 13 juli 2011 terug aan zijn eerste geliefde. Op 6 mei 2012 vertelt een man aan zijn dochtertje in Parijs dat hij nooit een echte vader zal worden. Tijdens een huwelijksceremonie op 3 september 1977 in Leipzig voert de bruid een hevige strijd met een opera van Wagner die ze maar niet uit haar hoofd krijgt. Maar waar en wanneer begonnen deze vier 'poor devils' te zoeken naar verlossing?

In *Redemption* mijmert Miguel Gomes met zijn kenmerkend gevoel voor humor en melancholie over kleine momenten van menselijke feilbaarheid. De gevatte en aangrijpende montage van Super 8 en 16mm archiefmateriaal is vergezeld van vier briefmonologen (in het Portugees, Italiaans, Frans en Duits) die elk een kwellend schuldgevoel of diepgewortelde spijt verraden. (Andréa Picard)

On January 21st 1975, in a village in the north of Portugal, a child writes to his parents who are in Angola to tell them how sad Portugal is. On July 13th 2011, in Milan, an old man remembers his first love. On May 6th 2012, in Paris, a man tells his baby daughter that he will never be a real father. During a wedding ceremony on September 3rd 1977 in Leipzig, the bride battles against a Wagner opera that she can't get out of her head. But where and when have these four poor devils begun searching for redemption?

Redemption features Miguel Gomes mus-ing with characteristic humour and melancholia upon small-scale, perversely prescient moments of human fallibility. A witty and affecting montage of colour Super 8 and black-and-white 16mm found footage is accompanied by four epistolary monologues (in Portuguese, Italian, French and German), each of which betrays a sense of haunting guilt or deep-seated regret. (Andréa Picard)

7

We presenteren op de openingsavond om 22:30 ook een concert/performance van Akio Suzuki en Aki Onda. On the opening night we also present a concert/performance at 22:30 by Akio Suzuki and Aki Onda.

>> p.67

\01

Sphinx, Don/Thu 3 April 16:00

E Agora? Lembra-me (What now? Remind Me)

Joaquim Pinto

PT, 2013, DCP, Portuguese with English subtitles, 164'

Een poëtische reflectie over tijd en herinnering, over epidemieën en globalisering, een overleven voorbij alle verwachtingen, over dissidente en absolute liefde.

8

Joaquim Pinto's autobiografische film *What Now? Remind Me* is cinema in haar meest intieme vorm, gedraaid in een jaar waarin de regisseur – documentarist, producent, geluidsdesigner, en een lichtbaken binnen de filmscène in Lissabon – een experimenteel klinisch onderzoek voor HIV-patiënten ondergaat. Ook al deinst de film niet terug voor het omschrijven van de pijn en de wanhoop van een chronische ziekte blijft hij vooral een testament van vreugde in een ten volle geleefd leven en de onafscheidelijkheid tussen kunst en leven. Wisselend tussen levendige scènes van het nu en de bitterzoete herinneringen van het verleden, onthult *What Now?* Pinto's dagelijkse bestaan met z'n geliefde man Nuno, en reikt terug naar zijn artistieke volwassenwording en de liefde voor cinema die tot een uitgebreid netwerk van vriendschappen en samenwerkingen leidde. Confessioneel maar nooit vanuit een louter eenzelvige zijde, vanuit een blik voorbij de individuele ervaring gericht naar de geschiedenis en de wereld, ontspint deze aangrijpende film zich tot een alles omvattende meditatie over wat het betekent levend te zijn.

A poetic reflection on time and memory, on epidemics and globalisation, on survival beyond all expectations, on dissent and absolute love.

First-person filmmaking at its most intimate and expansive, Joaquim Pinto's *What Now? Remind Me* emerged from a year in which the director –documentarian, producer, sound designer, and Lisbon film scene stalwart – endured an experimental clinical trial for HIV patients. Although the film doesn't flinch at describing the pain and despair of chronic illness, it remains above all a testament to the joys of a fully lived life, and to the inseparability of art and life. Darting between vivid scenes of the present and bittersweet recollections of the past, *What Now?* reveals Pinto's day-to-day existence with his beloved husband Nuno and reaches back to his artistic coming of age, capturing a love of cinema that led to a wide network of friendships and collaborations. Confessional but never solipsistic, looking beyond individual experience toward history and the world, this moving film becomes an all-encompassing meditation on what it means to be alive.

\02

Sphinx, Don/Thu 3 April 19:30

Pestilent City

Peter Emmanuel Goldman

US, 1965, 16mm, sound, 16'

Pestilent City beweegt van Times Square tot Harlem, van zuid tot noord over Manhattan. Onderweg stoot de film op alsmaar meer armoede, geweld, woede en tragische dronkenschap. In deze wereld is eenzaamheid absoluut, wreedheid de norm en ongeluk gemeengoed. "The rough black and white, the silence, the hypnotic, pointillistic rendering of bodies, the looks and gestures incapable of making contact with another body – all this elaborates a heroism of immanence. But Goldman's cinema takes us beyond even the darkest melancholy, because nothing is either lost or given, except for appetite." (Nicole Brenez)

Pestilent City covers Manhattan from South to North, from Times Square to Harlem, finding along the way ever more poverty, violence, rage and tragic drunkenness. In this world solitude is absolute, cruelty ordinary, and misery the only common possession. The rough black and white, the silence, the hypnotic, pointillistic rendering of bodies, the looks and gestures incapable of making contact with another body – all this elaborates a heroism of immanence. But Goldman's cinema takes us beyond even the darkest melancholy, because nothing is either lost or given, except for appetite. (Nicole Brenez)

PESTILENT CITY

La nuit

Robert Fenz

US, 2014, 16mm, silent, 12'

Robert Fenz filmde 's nachts in Marseille met vervallen 7250 Ektachrome. *La nuit* is een uiterst stille film in ongewone en intrigerende kleurtonen die de texturen en lichten van de stille straten portretteren. Zo wordt de slapende stad weerspiegeld in de materiële kwaliteiten van zijn Kodakfilm. Fenz is een van de meest bijzondere en geëngageerde filmmakers die de tradities van de avant-garde film vandaag nieuw leven inblazen. Zijn persoonlijke en poëtische portretten van mensen en plaatsen geven blijk van een zeldzame energie en rusteloze schoonheid.

Night time in Marseille is filmed by Robert Fenz on out of date 7250 ektachrome. *La nuit* is a very silent film in unusual and intriguing color tones portraying the textures and lights of quiet streets and a sleeping city which are mirrored in the unpredictable material qualities of his Kodak film. Fenz is one of the most singular and committed filmmakers breathing new life to avant-garde film traditions today. His personal and poetic portraits of people and places have a rare energy and restless beauty.

LA NUIT

DAMMI I COLORI

PASSAGEM

Dammi i Colori (Give Me the Colors)

Anri Sala

AL, 2003, video, Albanian with English subtitles, 16'

Nadat de voormalige kunstenaar Edi Rama in 2000 burgemeester van Tirana werd, lanceerde hij meteen een controversieel project om de onrustige Albanese hoofdstad te doen opleven. Hij herschilderde afbrokkelende gebouwen in een wild palet van kleuren en patronen. Deze esthetische en politieke daad bracht sociale veranderingen en vooral veel debat teweeg door de manier waarop tekenen van verandering gevisualiseerd werden. Drie jaar later werden Rama en zijn project het onderwerp in deze fascinerende film van kunstenaar en Rama's vriend Anri Sala.

When former artist Edi Rama became mayor of Tirana in 2000 he immediately set upon a controversial project to enliven the troubled Albanian capital by re-painting the city's decaying buildings in a riotous array of colour and pattern. An aesthetic and political act, which prompted social transformation, and much debate, through its visualization of signs of change. Three years later Rama and the project became the subject of artist (and friend) Anri Sala's spellbinding film, *Dammi I Colori*.

Passagem

Leni Huyghe

BE, 2014, HD, Portuguese with English subtitles, 15'

A passage through the city.
Shadowing people and dogs.
The night, always mysterious.
Your eyes open
and for one second you think
that you have seen the truth.

In São Paulo zijn private en publieke ruimte sterk van elkaar afgescheiden. Hekens en nachtwakers omringen de gebouwen waar de mensen wonen en beschermen ze tegen 'het gevaar' dat in en van de straten komt. Het is aanlokkelijk om binnen te blijven. Leni Huyghe trok 's nachts met haar camera de straten op en filmde er deze donkere, maar prachtige videobrief.

In São Paulo, public and private spaces are kept strictly separated from one another. Gates and night watchmen surround the buildings where people live, protecting them from 'the danger' that comes in from the streets. It is tempting to just remain indoors. Leni Huyghe, however, took her camera and went out into the streets at night, where she filmed this dark but beautiful video letter.

\03

Sphinx, Don/Thu 3 April 21:00

SWALLOW

In haar video's en installaties manipuleert Laure Prouvost (FR, 1978) op een speelse manier de verbanden tussen taal, beeld en perceptie om ons zo te misleiden in wat werkelijk is en wat schijnbaar. Prouvosts unieke benadering hanteert snelle cuts, montage, het aanspreken van de kijker, on-screen tekst en het opzettelijk verdraaien en misbruiken van taal. Het resultaat is verleidelijk, meeslepend en dikwijls desoriënterend. In 2013 won Prouvost de Turner Prize en de Max Mara Art Prize for Women en had ze solotentoonstellingen in de Whitechapel Gallery en de Collezione Maramotti. Voor haar eerste screening op het Courtisane Festival wordt een selectie van haar werk, met onder meer de met een Turner-award bekroonde video *Wantee*, gepresenteerd in dialoog met werk van pioniers van de Belgische videokunst Jacques-Louis Nyst en Jacques Lizène, en het Canadese duo Emily Vey-Duke en Cooper Battersby.

In her videos and installations, Laure Prouvost (FR, 1978) playfully manipulates connections between language, image and perception in order to subvert our notions of what is real and what is not. Prouvost's unique approach employs quick cuts, montage, direct address, on-screen text and deliberate misuse of language. The result is seductive, immersive and often disorientating. In 2013, Prouvost was awarded the Turner Prize and the Max Mara Art Prize for Women and had solo exhibitions at Whitechapel Gallery and Collezione Maramotti. For her first screening at the Courtisane Festival, a selection of her work, including the Turner-award winning video *Wantee*, will be presented in dialogue with works by pioneer Belgian video artists Jacques-Louis Nyst and Jacques Lizène, and Canadian duo Emily Vey-Duke and Cooper Battersby.

11

Swallow

Laure Prouvost

FR/UK, 2013, HD, English, 12'

Geïnspireerd door de esthetische en sensuele geneugten van Italië, speelt Prouvost met het historische idee om het Middellandse Zeegebied te bezoeken op zoek naar inspiratie.

Inspired by the aesthetic and sensuous pleasures of Italy, Prouvost plays on the historic idea of visiting the Mediterranean for inspiration.

The Fine Arts

Emily Vey Duke and Cooper Battersby

CA, 2002, video, French, 4'

Vey Duke en Battersby steken de draak met hun eigen tekort aan inspiratie: een vrouw bekent dat ze naakt Frans spreekt omdat ze geen goede ideeën heeft, maar geeft dan toe dat haar oplossing niet echt origineel is. "I hate the fine arts, I am disgusted by the fine arts, because, um, the fine arts are always made with artifice."

Vey Duke and Battersby mock their own lack of inspiration: a woman confesses that she's speaking French in the nude because she has no good ideas, but then admits that her solution is unoriginal. "I hate the fine arts, I am disgusted by the fine arts, because, um, the fine arts are always made with artifice."

THE FINE ARTS

Monolog

Laure Prouvost

FR/UK, 2009, video, English, 12'

Prouvost parodieert haar eigen rol als regisseur en onze rol als publiek, ze brengt onze aandacht bij de vertoningsruimte zelf. "Kom binnen, ik ga jullie een aantal dingen uitleggen. Enkel over u en de ruimte waarin we zijn. Het is nogal warm hierbinnen, je zou je jas moeten uittrekken..."

Prouvost parodies her own role as a director, and our role as an audience, as she draws attention to the screening space itself. "Come inside, I'm going to explain a few things. Just about you and the space we're in. It's quite warm in here, you should take off your jacket ..."

Tentative à contraindre le corps à s'inscrire dans le cadre de l'image

Jacques Lizène

BE, 1971, S8 on video, silent, 5'

De Luikse, zelfverklaarde 'kunstenaar van de middelmatigheid' maakt en hermaakt zijn werk sinds 1965 met een constante nadruk op zelfspot, het falen en het absurde. In deze video gaat Lizène de uitdaging aan om zijn lichaam in het kader te laten passen terwijl de camera steeds dichterbij komt.

The self-declared Liège 'artist of mediocrity' has produced and reproduced his work since 1965, continuously underlining self-irony, failure, and the absurd. On this occasion, Lizène's challenge is to oblige the body to fit into the frame, whilst the camera gradually moves closer and closer.

12

MONOLOG

TENTATIVE...

L'OBJET

WANTEE

L'objet

Jacques-Louis Nyst

BE, 1974, video, French with English subtitles, 11'

De ontdekking van het speelgoed van een kind: een kleine metalen blauwe theepot als een groot raadsel voor een archeoloog in de toekomst. De wetenschapper, die geen informatie meer ter beschikking heeft van de 20e eeuwse beschavingen, probeert geduldig de betekenis van dit object te achterhalen.

The discovery of a child's toy: a small blue metallic teapot, presents a complete enigma to an archaeologist of the future. The scientist, who no longer has information on 20th century civilizations at his disposal, patiently attempts to unveil the significance of the object.

Wantee

Laure Prouvost

FR/UK, 2013, HD, English, 14'

Wantee was aanvankelijk opgevat als een onderdeel van Prouvosts installatie voor de tentoonstelling 'Schwitters in Britain'. De titel van het werk is geïnspireerd op de bijnaam van de gezelschap van de Dadaïst Schwitters, Edith Thomas, omwille van haar gewoonte om te vragen 'want tea?'. De protagonist is hier echter Prouvost haar ingebeeld grootvader, die wordt omschreven als een conceptuele kunstenaar en goede vriend van Kurt Schwitters.

Wantee was originally conceived as part of Prouvost's installation for the exhibition 'Schwitters in Britain'. The work's title is inspired by the nickname of the Dada artist's companion Edith Thomas, due to her habit of asking 'want tea?'. The protagonist here, however, is Prouvost's fictional grandfather, who is described as a conceptual artist and a close friend of Kurt Schwitters.

Masterclass

Laure Prouvost

HISK, Don/Thu 3 April 16:00

Charles de Kerchovelaan 187/A, 9000

Gent

in samenwerking met / in collaboration with KASK en HISK

info@courtisane.be

HISK

\04

Sphinx, Don/Thu 3 April 22:30

A Spell to Ward Off the Darkness

Ben Rivers & Ben Russell

UK/US/EE/FR, 2013, DCP, English, 98'

In de eerste langspeelfilm die de gerenommeerde kunstenaars-filmmakers Ben Rivers en Ben Russell samen realiseerden volgen we een naamloos personage dat drie sterk verschillende existentiële keuzes en schijnbaar onverenigbare momenten in zijn leven exploreert: als lid van een commune op een klein Estlands eiland; alleen in een adembenemende wildernis in het noorden van Finland; en tijdens een concert als de zanger en gitarist van een black-metal band in Noorwegen.

Getekend door eenzaamheid, extatische schoonheid en een optimisme van de meest duistere soort, is *A Spell to Ward Off the Darkness* een radicaal voorstel voor het bestaan van een utopia in het heden.

Met in de hoofdrol muzikant Robert AA Lowe (gekend voor zijn intense live performances onder de naam Lichens), begeeft deze bezwevende film zich ergens tussen fictie en non-fictie – het is zowel een document van ervaringen en een ervaring op zich, een aftasten van cinema als een plaats van en voor transformatie.

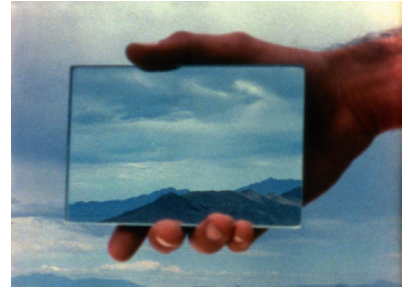
The first feature-film collaboration between celebrated artist-filmmakers Ben Rivers and Ben Russell follows an unnamed character as he explores three very different existential options and seemingly disparate moments in his life: as a member of a commune on a small Estonian island; living alone in the breathtaking wilds of northern Finland; and during a concert as the singer and guitarist of a black metal band in Norway.

Marked by loneliness, ecstatic beauty and an optimism of the darkest sort, *A Spell to Ward Off the Darkness* is a radical proposition for the existence of utopia in the present.

Starring musician Robert AA Lowe (best known for his intense live performances under the name Lichens) in the lead role, this haunting film lies somewhere between fiction and non-fiction – it is at once a document of experience and an experience itself, an inquiry into transcendence that sees the cinema as a site for transformation.

\05

Sphinx, Vri/Fri 4 April 17:30

HAND-HELD DAY

Een programma met filmmakers van de Amerikaanse Westkust, dat ouder werk brengt van Gary Beydler en Bruce Baillie in dialoog met nieuwe films van de 16mm filmdichter Nathaniel Dorsky en Calarts alumni Laida Lertxundi en Alexandra Cuesta.

A program with West Coast filmmakers, featuring historical work by Gary Beydler and Bruce Baillie together with new productions by 16mm film poet Nathaniel Dorsky and Calarts alumni Laida Lertxundi and Alexandra Cuesta.

Utskor: Either / Or

Laida Lertxundi

NO/ES, 2013, 16mm, sound, 7'

Een uitzonderlijke uitstap weg van Californië in Lertxundi's oeuvre. "In de stad Utskor in de regio Bø (in het noorden van Noorwegen) vinden we herinneringen aan een politiek verleden dat zich verstrengelt met huiselijke, familiale momenten tijdens de middernachtszon."

(Laida Lertxundi)

A rare excursion out of California in Lertxundi's cinema. "In the town of Utskor in the region of Bø, northern Norway, we find memories of a political past intertwinning with domestic, familial moments during the midnight sun." (Laida Lertxundi)

UTSKOR: EITHER / OR

Hand-Held Day

Gary Beydler

US, 1975, 16mm, silent, 6'

Tijdens de duur van twee Kodachrome filmrollen, zien we simultaan oostelijke en westelijke zichten op het omliggende landschap, waar de hemel, de schaduwen, kleuren en licht continu ingrijpend wijzigen. Beydler's hand, die zorgvuldig een spiegel voor de camera houdt, trilt en suggereert de relatieve kleine schaal van de mensen opzichte van het monumentale landschap en haar ingrijpende veranderingen. Maar het gebruik van de spiegel benadrukt ook het menselijke verlangen om wat we rondom ons zien te kaderen en te begrijpen. (Mark Toscano)

Over the course of two Kodachrome camera rolls, we simultaneously witness eastward and westward views of the surrounding landscape as the skies, shadows, colors, and light change dramatically. Beydler's hand, holding the mirror carefully in front of the camera, quivers and vibrates, suggesting the relatively miniscule scale of humanity in the face of a monumental landscape and its dramatic transformations. Yet the use of the mirror also projects an idealized human desire to frame and understand what we see around us, without destroying or changing any of its inherent fascination and beauty. (Mark Toscano)

Little Girl

Bruce Baillie

US, 1966, 16mm, sound, 9', restored in 2013 by the Academy Film Archive

In drie delen met drie verschillende formele strategieën toont Baillie ons ontmoetingen met natuurlijke schoonheid die hij aantreft in de North Bay in de buurt van San Francisco. Het eerste deel betreft een studie van pruimblossems, weergegeven in rijke en veelvuldige dubbeldrukken die de witte bloemen weergeven als een uitbarsting in een storm van visuele complexiteit, gekadreed in een over paarse bergen bewegend shot. In het tweede deel laat Baillie ons kijken naar het kleine meisje uit de titel dat samen met haar hond aan de kant van de weg naar auto's wuift, verloren in haar wereld en gedachten. De cadrages van Baillie blijven eenvoudig, zonder de nood om elementen toe te voegen of weg te halen. Het derde deel toont waterinsecten aan het oppervlak van een vijver en herinnert ons aan het zeer opmerkelijke en gevoelige camerawerk van Baillie terwijl hij de elegante dansen, het subtiele licht en het effect van de bewegingen op het wateroppervlak observeert. (Mark Toscano)

In three sections with three different formal strategies, Baillie shares distilled moments of found natural beauty as he encountered them in the North Bay outside San Francisco. The first section features a study of plum blossoms, rendered in rich, multiple superimpositions that allow the white flowers to explode into a blizzard of visual complexity, framed by a panning shot of purple mountains. In the second section, Baillie allows us a furtive glimpse of the titular little girl, waving to cars with her dog on the side of the road, lost in her world and thoughts. Bruce's framing remains unadorned, feeling no need to add to or take away from a beautiful piece of simple portraiture. The third section, of waterbugs on the surface of a pond, reminds us how remarkable and sensitive Baillie's camerawork can be, as he observes their graceful dances, and the subtle light and water effects they produce by their movements. (Mark Toscano)

Song

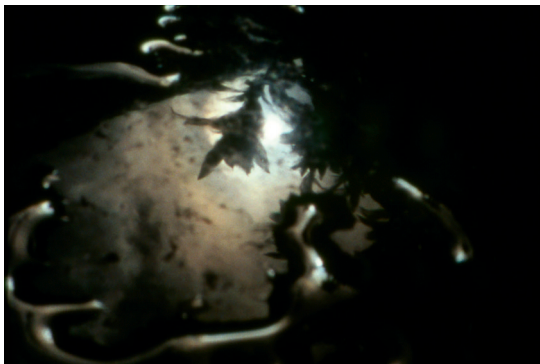
Nathaniel Dorsky

US, 2013, 16mm, silent, 18'

Nathaniel Dorsky maakt korte stille 16mm films met een zeldzame en enorme schoonheid die de verwondering van de filmmaker als reactie op de wereld om hem heen weerspiegelen. *Song* is gefilmd in San Francisco tussen begin oktober en de winterwende in december 2012.

Nathaniel Dorsky makes short, silent 16mm films of rare, extraordinary beauty that translate a sense of wonder in response to the world around him. *Song* was photographed in San Francisco from early October through the winter solstice in late December 2012.

16

SONG

We Had the Experience But Missed the Meaning

Laida Lertxundi

ES/US, 2014, 16mm, Spanish, 8'

"We had the experience but missed the meaning" is een regel uit een gedicht van T.S. Eliot. Maar de inspiratie voor dit meest recente werk van Lertxundi – dat ook bestaat als een installatie met twee schermen – is een kortverhaal van de Argentijnse schrijver Adolfo Bioy Casares: *Todos los hombres son iguales* (*Alle mensen zijn gelijkwaardig* of *Alle mensen zijn hetzelfde*, afhankelijk van de vertaler). In het eerste deel van de film leest een vrouwenstem voor uit dit verhaal. In Lertxundi's herinterpretatie worden beelden woorden en functioneert film als poëzie. Het tweede deel is een road movie doorheen industriële landschappen en straten in Zuid-Californië.

"We had the experience but missed the meaning" is a line from a T.S. Eliot poem. However, the inspiration for Lertxundi's most recent work – which also exists as a double screen film installation – is a short story by Argentinian writer Adolfo Bioy Casares *Todos los hombres son iguales* (*All Men Are Equal* or *All Men Are the Same* depending on the translator), from which a woman's voice reads in the first part of the film. In Lertxundi's reinterpretation, images become analogous to words, film functions as poetry. The second part is a road movie across the industrial landscapes and streets of Southern California.

WE HAD THE EXPERIENCE BUT MISSED THE MEANING

Despedida

Alexandra Cuesta

US/EC, 2013, 16mm, English, 10'

Opgenomen in Boyle Heights in East Los Angeles. De buurt, die historisch gezien ontstaan is door culturele transitie, weerklinkt in de poëzie van de plaatselijke bewoner Mapkaulu Roger Nduku. Gedichten over afscheid, kijken en dingen die voorbijgaan trekken de geprojecteerde ruimte verder open. De opeenvolgende tableaux tonen een portret van een omgeving en vormen een afscheidsbrief aan een vluchtige thuishaven.

Shot in Boyle Heights in East Los Angeles, this neighborhood historically formed by cultural transition resonates with the poetry of local resident Mapkaulu Roger Nduku. Verses about endings, looking and passing through open up the space projected. A string of tableaux gather a portrait of place and compose a goodbye letter to an ephemeral home.

DESPEDIDA

06

Sphinx, Vri/Fri 4 April 19:30

A THIRD VERSION OF THE IMAGINARY

Production Stills

Morgan Fisher

US, 1970, 16mm, English, 11'

Zoals de titel aangeeft bestaat deze film uit een reeks 'production stills' van een film die nooit werd gemaakt, maar tezelfdertijd de film is die we bekijken. Het is een 11 minuten durende opname van een muur waarop een hand regelmatig een nieuwe polaroidfoto ophangt. De polaroids tonen de crew tijdens het filmen en het synchrone geluid laat ons in 'real time' meeluisteren naar het gepraat en het zoemen en klikken van de polaroidcamera. De kijker kan anticiperen op de komende foto's en na verloop van tijd gezichten koppelen aan de stemmen die hij hoorde.

As its title indicates, the subject in this film is a series of production stills of a film that was never made, and that at the same time is the film we are watching. The image is one long take (11 minutes) of a wall on which a hand sequentially pins a number of Polaroids, one after the other. The Polaroids depict the crew making the film; the synchronous sound allows us to hear in 'real time', their chatter and the hum of the still camera, so that we can anticipate the photos and assign faces to the voices we hear.

PRODUCTION STILLS

A Third Version of the Imaginary

Benjamin Tiven

US, 2012, DCP, Swahili with English subtitles, 12'

De archivaris van het beeldarchief van de Kenya Broadcasting Corporation leidt ons doorheen stapels videobanden; hij is op zoek naar een specifiek beeld en speurt tussen papieren en labels van potentiële cassettes. Een voice-over stem spreekt in Swahili over de intrede van de videotecnologie in Kenia en de impact hiervan op het archiveren van historische televisiebeelden. Video maakte de productie van beelden goedkoper, maar de materiële kost van de massa tapes veroorzaakte een grote druk op het opslaan ervan: om op banden te besparen heeft de omroep evenveel uitgewist als opgenomen. Even later bouwt de medewerker een opbergkast om tot een geïmproviseerde bioscoop om enkele 16mm films uit het archief te bekijken. De voice-over verschuift simultaan, van video naar film, en naar het taalkundige probleem van het woord 'beeld' in Swahili.

The librarian of the Kenya Broadcasting Corporation's image archive leads us through stacks of video cassettes; he is searching for a specific image, and sifts through the identifying paperwork of potential tapes. A Swahili voice-over speaks about the arrival of video technology in Kenya and its impact on the archiving of historic television images. Video may have cheapened production, but its material expense put pressure on storage: to save tape, the station erased as much as it shot. Later, he converts a storage closet into a makeshift cinema to screen material from the station's 16mm film holdings. The voice-over shifts accordingly, moving from video to film, and to the linguistic problem posed by the very word 'image' in Swahili.

ARIANA

JOURNAL

Ariana

Marine Hugonnier

UK, 2003, 16mm transferred to video, sound, 19'

Ariana vertelt het verhaal van een filmploeg die de Pandjsher Vallei in Afghanistan gaat bezoeken. Die plaats werd in de klassieke Perzische poëzie omschreven als een paradijselijke tuin en was door het ondoordringbare karakter van de vallei en het vruchtbare landschap afgezonderd van de rest van het land. Daardoor werd de plek een voedingsbodem voor onafhankelijkheid en verzet. Hugonniers film reflecteert over hoe de eigenschappen van een landschap helpen om haar geschiedenis te bepalen. Wanneer de film crew er niet in slaagt om de vallei te filmen vanuit de omliggende Hindu Kush bergen, wordt *Ariana* het verhaal van een mislukt project. Het doet ons nadenken over het 'panorama' als strategisch overzicht, als een cinematografische camerabeweging, en over zijn oorsprong als massa-entertainment in het pre-cinema tijdperk.

Ariana tells the story of a film crew that sets out to visit the Pandjsher Valley in Afghanistan. Described in classic Persian poetry as a 'paradise garden', the impenetrable nature of the valley and its fertile landscape have set it apart from the rest of the country and encouraged a history of independence and resistance. Hugonnier's film considers how the specificities of a landscape help to determine its history. After the crew is unable to film the valley from a vantage point in the surrounding Hindu Kush mountains, *Ariana* becomes the story of a failed project that prompts a process of reflection about the 'panorama' as a form of strategic overview, as a cinematic camera move, and its origins as pre-cinematic mass entertainment.

Journal

Sirah Foighel Brutmann / Eitan Efrat

BE, 2013, DCP, sound, 16'

Journal bevat drie tijdslagen in één beeld. Allereerst is er de 'handheld' camera die langs een reeks foto's van officiële bezoeken aan het Yad Vashem Holocaust History Museum in Jeruzalem beweegt. De geportretteerde hoogwaardigheidsbekleders kijken op hun beurt naar één van de iconische beelden van de Holocaust, gemaakt door de Amerikaanse soldaat H. Miller. Net als in hun vorige werk *Printed Matter* ligt fotografisch archiefmateriaal van de vader van Sirah Foighel Brutmann aan de basis van deze film. André Brutmann (1947-2002) werkte als freelance persfotograaf in het Midden-Oosten en legde tussen 1986 en 2000 vaak de officiële bezoeken aan Yad Vashem vast. *Journal* is een veelgelaagd werk waarin wordt gespeeld met tijd, beweging en 'point of view'. Er heerst stilte: enkel de ademhaling van de cameraman is te horen.

Journal captures three temporal layers in one shot. First, there is the handheld camera moving along a series of photos of official visits to the Yad Vashem Holocaust History Museum in Jerusalem. The dignitaries themselves are looking at one of the iconic images of the Holocaust taken by an American soldier named H. Miller. Sirah Foighel Brutmann's father's photographic archive forms the basis of this film, just as it did for their previous work *Printed Matter*. André Brutmann was a freelance photographer in the Middle East, and between 1986 and 2000 he often shot official visits to Yad Vashem. *Journal* is a multilayered work in which the film makers play with time, movement and point of view. There is silence all around: the only sound is that of the cameraman breathing.

APICULA ENIGMA

Deze drie films onderzoeken het mysterieuze potentieel van de planeet aarde, de landschappen die haar oppervlakte vormgeven evenals de wezens die er wonen en het hen omringende heelal. Het programma vormt een reactie op de manier waarop we kennis over deze materie toeëigenen en in vaak dwingende, geconstrueerde verhalen onderbrengen.

Three investigations into the mysterious potential of planet Earth, the landscapes that shape its surface as well as the creatures that dwell on it, and its surrounding universe. Commenting on how we appropriate knowledge about it and often force a constructed narrative on perceived realities.

Apicula Enigma

Marine Hugonnier

UK, 2013, 35mm, sound, 26'

Apicula Enigma, het mysterie van de honingbij, werd in de Koshuta bergen van Zuid-Karintië in Oostenrijk gefilmd. Hugonnier toont hoe natuurbeelden geselecteerd, geënceneerd en omgevormd worden en positioneert zich tegen de conventies die het beeld en het discours van wildlife film documentaires compromitteren. Zoals in sommige van Hugonniers' eerdere filmprojecten, maakt het werkproces deel uit van het verhaal en de inhoud van het kunstwerk.

Apicula Enigma, which means the mystery of the bee, was shot in Austria, in the Koshuta mountains of southern Carinthia. Hugonnier tries to show how images of nature are selected, staged and formed into stories thus positioning herself against the conventions that compromise the image and narrative of wild-life film documentaries. As in some of Hugonnier's earlier film projects, the working process forms part of the narrative and content of the artwork.

Captain Gervasio's Family

Tamar Guimarães & Kasper Akhøj

DK/BR, 2013, 16mm, silent, 14'

Een stille film geschoten op korrelige, zwart-wit 16mm verkent een Spirituele gemeenschap in Palmelo, Brazilië, een stad van 2000 inwoners, waarvan de helft psychische mediums zijn die in contact staan met een andere wereld. Samen beoefenen ze de praktijk van 'de magnetische keten', het samenvoegen van de handen om verschillende soorten ziekten, met inbegrip van geestesziekten, te behandelen. Als uitgangspunt gebruiken Guimarães en Akhøj een plan dat door een uiterst gevoelige spiritueel getekend werd en twintig astrale steden in kaart brengt die boven het Braziliaanse grondgebied zweven.

A silent film shot on grainy, black and white 16mm exploring a Spiritist community in Palmelo, Brazil, a city of 2000 inhabitants, half of whom are psychic mediums in contact with another world. Together they still practice what is known as 'the magnetic chain', the joining of hands, to treat different kinds of illnesses, including mental ones. As a starting point Guimarães and Akhøj used a map, which a particularly sensitive spiritist drew, charting twenty astral cities hovering above the whole of the Brazilian territory.

CAPTAIN GERVASIO'S FAMILY

GROSSE FATIGUE

Grosse Fatigue

Camille Henrot

FR/US, 2013, HD, English, 13'

Camille Henrot gaat de uitdaging aan om het scheppingsverhaal te vertellen in een lang gedicht. In de stijl van spoken word, mengt ze wetenschappelijke geschiedenis met kosmogonische mythes die behoren tot religieuze, hermetische en mondelinge tradities, tot een vreugdevol syncretisme. *Grosse Fatigue* komt voort uit de beurs die de kunstenaar genoot aan het Smithsonian Institution en bevat opnames die de verborgen schatten onthullen uit de prestigieuze collecties van die instelling. Door het toevoegen van internetbeelden en op diverse locaties gefilmde scènes die als pop-ups aan het oppervlak van het scherm verschijnen, vervat ze zo perfect onze hedendaagse rusteloze dorst naar kennis.

Camille Henrot set herself the challenge of telling the story of the universe's genesis using a long poem delivered in the style of spoken word, that mixes scientific history with Creation stories belonging to religious, hermetic and oral traditions in a joyous syncretism. *Grosse Fatigue* emerged from the artist's fellowship at the Smithsonian Institution and contains shots unveiling the treasures hidden away in the prestigious collections. By adding images that are found on the internet and scenes filmed in locations as diverse as a pet store and a domestic interior that appear like pop-ups at the screen's surface, she perfectly encapsulates our anxious, knowledge-thirsty contemporary moment.

Sphinx, Vri/Fri 4 April 22:30

Geïnspireerd door Robert Beavers' meest recente film *Listening to the Space in my Room*, is dit programma – samengesteld in dialoog met Beavers – een onderzoek naar binnen- en buitenruimtes en de relatie tussen camera-beweging en muziek.

Inspired by Robert Beavers' most recent film *Listening to the Space in my Room*, this screening – curated in dialogue with Beavers – examines ways of establishing interior and exterior spaces, as well as the relation of camera movement to music.

22

Sorrows

Gregory Markopoulos

CH/US, 1969, 16mm, sound, 6'

Dit lyrische portret beweegt op muziek van Beethoven van een koude en mistige buitenopname naar het kristalheldere interieur van het Zwitsers kasteel dat Ludwig II voor Richard Wagner gebouwd heeft. Veelgelaagde dubbel-drukken en terugkerende beelden houden elk detail in een prachtige balans.

Set to music by Beethoven, this lyrical portrait moves from a cold and misty exterior to the crystalline interior of the Swiss chateau that King Ludwig II built for Richard Wagner. Layered superimpositions and recurrent images hold every detail in exquisite balance.

SORROWS

Place of Work

Margaret Tait

UK, 1976, 16mm, sound, 31'

Een studie van een tuin en een huis en wat er gezien en gehoord kon worden tussen juni en november 1975. Het in herinnering en tot leven brengen van een plaats (in Orkney) met levenslange associaties die later ook gebruikt werd als een werkplek. Een familie huis waaruit tijdens het moment van het filmen de familie al lang vertrokken was. Mijn eigen huis uit mijn kindertijd – waar ik door de jaren heen regelmatig naar terugkeerde – om er uiteindelijk in (en aan) te werken. Gefilmd in de maanden voor ik het verliet. (Margaret Tait)

A close study of one garden and house and what could be seen there and heard there within the space of time from June 1975 to November 1975. An evocation of a place (in Orkney) with lifelong associations and latterly used as a work place. A family home, from which at the time of filming, the family had long gone. My own home in childhood and off and on through the years, eventually returned to and worked in (and on). Filmed in the months before leaving it. (Margaret Tait)

AM MEER

LISTENING TO THE SPACE IN MY ROOM

Am Meer (At The Sea)

Ute Aurand

DE, 1998, 16mm, sound, 3'

Op de geluidsband horen we de Japanse filmmaker Utako Koguchi piano spelen en zingen, terwijl het beeld – dat in de camera werd gemonteerd – een wandeling op het eiland Hiddensee weergeeft. (Ute Aurand)

On the sound track we hear the Japanese filmmaker, Utako Koguchi, playing the piano and singing, while the image edited in camera, records a walk on the island of Hiddensee. (Ute Aurand)

PLACE OF WORK

Listening to the Space in my Room

Robert Beavers

CH/DE/USA, 2013, 16mm, sound, 19'

Robert Beavers filmt zijn kamer in Zürich en de directe omgeving ervan tijdens de montage van zijn vorige film *The Suppliant*. De seizoenen passeren en hij observeert met veel tederheid en warmte het oudere echtpaar waarbij hij te gast is. Terwijl de man (een muzikant) cello speelt verzorgt zijn vrouw de tuin. De personages delen een ruimte, maar nooit op hetzelfde moment, en een grote toewijding aan hun respectievelijke activiteiten: muziek, tuinieren, film maken. Een prachtige viering van licht en kleur en een intieme ode aan het bestaan.

Robert Beavers films his room in Zurich, and its immediate surroundings, during the editing of his previous film *The Suppliant*. The seasons go by, and he observes, with great warmth, his neighbours and hosts, an elderly couple. While he, a musician, plays the cello, she tends to the garden. All three characters share a space, though never at the same time, and a dedication to their respective activities: music, gardening, filmmaking. A celebration of light and colour and an intimate ode to existence.

Sphinx, Zat/Sat 5 April 11:00

De makers van het werk in dit programma nemen klassieke narratieve cinema als uitgangspunt. Toch gebruiken ze allemaal een andere methodologie om tot deconstructie ervan over te gaan. Daarbij ondervragen ze zintuiglijke waarneming, ruimtelijke camouflage en het ontraceerbare waardoor alles wat zichtbaar en/of hoorbaar is vervaagt.

The filmmakers in this program take classic narrative cinema as their starting point, but all use a different methodology of deconstructing it. In this process they raise questions about sensory perception, spatial deception and the undetectable, thus creating a lack of certainty about what is visible and/or audible.

24

HACKED CIRCUIT

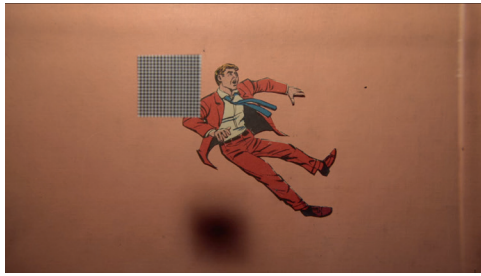
Hacked Circuit

Deborah Stratman

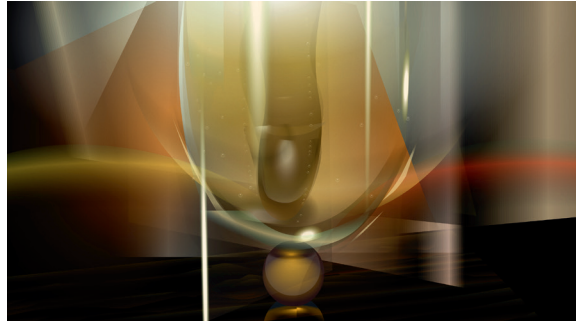
US, 2014, DCP, English, 15'

Een single-shot choreografisch portret van het Foley proces van de laatste scene uit *The Conversation*, een van de grootste sound-centric films aller tijden. Met het portretteren van die geluidkunstenaars tijdens hun werk, worden de vaak onzichtbare steunmechanismen van het filmmaken blootgesteld, en daaruit voortvloeiend schendingen van de persoonlijke levenssfeer door de overheid. In deze post-Snowden tijd van onthullingen, bevestigt Stratman de dynamische kracht van hoe geluid ons controleert omdat we minder van onze kritische vermogens gebruiken bij het horen dan bij het zien.

A single-shot, choreographed portrait of the Foley process of the final sequence from *The Conversation*, one of the great sound-centric movies of all time. While portraying sound artists at work, typically invisible support mechanisms of filmmaking are exposed, as are, by extension and quotation, governmental violations of individual privacy. In these post-Snowden revelation times, Stratman is drawn to the power dynamics of how sound controls us, because we use less of our critical faculties to hearing than we do to seeing.

66

THE CHIMERA OF M.

66

Lewis Klahr

US, 2013, HD, English, 15'

Met *66* presenteert meester collagemaker Lewis Klahr de eerste drie delen van wat een serie zal worden waarin hij zijn eigen 'mythopoesis' ontwikkelt. Een combinatie van 'film noir' gefilmd in daglicht met Griekse mythologie. Klahr bootst in zijn werk het geheugen na door ongebruikte restanten van het hedendaagse leven (advertenties, tekst- of stripboeken, onderdelen van gezelschapsspelen, menu's, speelkaarten) terug samen te brengen in scenario's die iets weg hebben van een vergeten Hollywoodfilm. Het spoor van een elliptisch verhaal blijft constant nazinderen wanneer levendig ingekleurde stripfiguren uit de jaren 1960 hun weg banen door iconisch landschappen, vaak in zwart-wit, en in het Los Angeles van het midden van de twintigste eeuw.

With *66* master collagist Lewis Klahr presents the first three parts of what shall become a series in which he develops his own brand of mythopoesis, joining mid 1960s daylight film noir and Greek mythology. Klahr has always mimed the processes of memory by pulling together the discards of contemporary life (images from ads, text books, or comic books, objects such as game pieces, menus, playing cards) into scenarios that seem like some Hollywood films dimly remembered. The scent of elliptical narrative lingers throughout, as vividly colored 1960s comic book figures thread their way through iconic photographic settings that are often black-and-white and often of mid-twentieth century Los Angeles.

The Chimera of M.

Sebastian Buerkner

UK, 2013, DCP, English, 25'

The Chimera of M is een prachtige, stereoscopische 3D-animatie. Met behulp van de computer creëert Buerkner abstracte interieurs, gestileerde vormen en vloeiende kleurvlakken, in vele lagen. Een voice-over neemt ons mee door een dubbelzinnig universum; een web van ruimtelijke misleiding, flarden van dialogen en morele dilemma's. Hij verwoordt relatie-misverstanden, ingehouden ruzies, verlangens, intimiteit en lust. (IFFR)

The Chimera of M is a beautiful, stereoscopic 3D animation. Buerkner uses the computer to create abstract interiors, stylised forms and fluid coloured planes in many layers. The voice-over guides us through an ambivalent universe: a web of spatial deception, snatches of dialogue and moral quandaries. Portrayals of couples' misunderstandings, contained arguments, desires, intimacy and lust. (IFFR)

25

prendas - ngangas - enquisos - machines

Elke Marhöfer

DE/CU, 2014, 16mm to video, sound, 30'

Een film over vreemdheid en verschil, opgenomen in de heuvelachtige woongemeenschappen van Yateras. In die zogenaamde 'palenque' maakten Afrikaanse slaven, Taínos en Chinese dwangarbeiders zich los van het koloniale geweld. De film vertelt over een gevoel van plaats dat tegelijk echt en ingebeeld is en stelt de vraag of je een stukje van de ziel van een plek kan overbrengen wanneer die doordrenkt is van verhalen over revolutie en revolte. En dit zonder te vertrouwen op didactische en narratieve principes, zonder toevlucht te nemen tot hiërarchische verschillen tussen gewone en buitengewone momenten, macro- en microniveau, levende en levenloze dingen.

A film shot in Cuba. Not an anthropological film, nor a narrative documentary or a film essay, but certainly a film concerned with foreignness and difference. Mostly filmed in the hilly communes of Yateras, searching for long disappeared clandestine settlements, so-called palenque, where African slaves, Taínos and Chinese forced laborers freed themselves from colonial violence. The film narrates a sense of place, which feels real and imaginary at the same time. It asks whether it is possible to communicate something of the soul of a place, steeped in histories of revolution and dissidence, without relying on didacticism or storytelling, without taking recourse on hierarchical distinctions between the ordinary and the extraordinary, the macro and the micro, the animate and the inanimate.

PRENDAS - NGANGAS - ENQUISOS - MACHINES

Los del Baile

Nicolás Guillén Landrián

CU, 1965, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 9'

De films van Landrián zijn vaak bewust poëtisch. Ze bevatten eerder antropologische kritiek dan educatief of postrevolutionair onderzoek zoals gangbaar in die tijd. Tijdens het jaar van de landbouw, maakte Landrián een film over dans die begint met de muzikant Pello el Afrokán. Hij ontwikkelde een muziekstijl die de naam Mozambique kreeg. Een film over dans maken zou men kunnen interpreteren als een manier om roet in het eten van de revolutionaire regering te gooien, maar dat is kort door de bocht. In datzelfde jaar vroeg Fidel Castro Pello namelijk om een nieuwe Mozambique te schrijven die muziek en labeur kon doen samengaan. Zo wou hij een contraproductief element toch nuttig maken. (Elke Marhöfer)

Landrián's films are often willingly poetic and offer more of an anthropological critique, than of an educative or post-revolutionary investigation, common at the time. In the year of agriculture, Landrián made a film about dancing – *Los del Baile*. The film starts with the musician Pello el Afrokán, who developed a music style which he labeled Mozambique. To make a film about dance could be understood as queering the trajectories of revolutionary government, but this alone would be too condensed. In the same year Fidel Castro asked Pello to compose a new Mozambique, aiming for a marriage of music and work, rendering productive what is usually seen as anti-productive. (Elke Marhöfer)

Ociel del Toa

Nicolás Guillén Landrián

Ociel del Toa

Nicolás Guillén Landrián

CU, 1965, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 16'

In *Ociel del Toa* doet Landrián op een subtiele en charmante manier verslag van zijn ervaringen met boeren waarmee hij een tijdlang samenleefde. Dit gebeurt haast zonder commentaar te geven: het klaarmaken van eten, de geboorte van een kind, een begrafenisstoet, een bezoek aan de kapper. Hij volgt een jongen, Ociel, die aan de rivier werkt, naar een hanengevecht gaat, een socialistisch opvoedingsprogramma bijwoont of naar een dansfeest trekt. Een portret van het leven van alledag. Evenwichtig, flirterig als een Renoir en voortdurend bewust van de fysieke impact die beelden kunnen hebben. (Elke Marhöfer)

In *Ociel del Toa* Landrián depicts with a subtle charm, nearly without commentary, what he experienced while living with the farmers: the preparation of food, the birth of a child, a funeral procession, hairdressing. Following a young boy, Ociel, while working on the river, going to a cockfight, to a socialist education program, or for a dance. Outlining the everyday as it is passing by in a balanced, flirtatiously Renoirian manner, always aware of the physical impact images have. (Elke Marhöfer)

Reportaje

Nicolás Guillén Landrián

CU, 1966, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 9'

Zonder aan te geven wat hier eigenlijk verteld wordt, begint de film *Reportaje* met een scène die op een begrafenisprocessie lijkt. Toch gedraagt de camera zich nogal ongewoon en lokt deze prompt een schaterlach uit. Voortbouwend op wat de aanwezigheid van een lens met een mens kan doen, verglijdt de stoet onopvallend tot een betoging. Geleidelijk aan wordt duidelijk dat dit een samenkomst is om mensen te mobiliseren met het oog op een morele beloning als mensen efficiënter werken. Uiteindelijk concentreert de camera zich op jonge vrouwen en hun blik. Het toestel wordt bezitterig, gaat in trance en slaagt er niet meer in om los te laten. (Elke Marhöfer)

Leaving open what is actually reported, the film *Reportaje* starts with something that resembles a funeral procession. However, the camera behaves fairly unconventionally, causing open laughter, building upon the auratic, affective components it is able to generate when confronting humans and non-humans with its presence. Unnoticeable the procession glides over into a manifestation and somehow it becomes clear that this is a mobilization meeting, aiming at the installment of moral incentive to enhance the efficiency of the work performance. Finally focusing on a young woman, fixing on her gaze, the camera itself becomes possessive, trance like, unable to let go, unable to any longer alternate with other dancers. (Elke Marhöfer)

ROND EST LE MONDE

Rond est le monde

Olivier Dekegel

BE, 2013, Super 8 to video, sound, 41'

28

Een filmmaker doorkruist de wereld met een ezel en een Super 8 camera, bedwelmd door de schoonheid van alle dingen.

"De film is een uitnodiging voor een reis, een reis rond de wereld met het meest eenvoudige en nederige dier: de ezel. Ezels vinden tijd uit, een vorm van stilstand die tot contemplatie aanzet. De film is een uitnodiging om op alle dingen een eenvoudige, bescheiden en delicate blik te werpen. Een blik die zo kwetsbaar is dat het een vreugde wordt. Het is de blik van de 'idiot', van de Franciscaanse monniken gefilmd door Rossellini in *Francesco giullare di Dio*, van prins Mysjkin of Aljosja Karamazov in Dostojevski's romans. Deze verwijzingen zijn enkel impliciet aanwezig in de film, ze uitleggen zou de eenvoud van een film verraden die slechts schijnbaar eenvoudig is. Geen actie en spanning, enkel een langzame evolutie van seizoenen, maar toch met het complexe idee van een eindige wereld: de wereld zoals een kind deze zou tekenen, rond." (Olivier Dekegel)

A filmmaker, in the company of a mule and a Super 8 camera, crosses the world intoxicated by the beauty of all things.

"The film is an invitation to a journey, a journey around the world with the most simple and humble of all animals, the donkey. Donkeys invent time, a form of non-action propitious for contemplation. The film is an invitation to cast a glance at all things in a simple, humble and delicate way. A glance that is so fragile that it becomes a joy, a delightment. It is the glance the "idiot" would cast, that of the Franciscan monks filmed by Rossellini in *Francesco giullare di Dio*, that of Prince Myshkin or Alyosha Karamazov in Dostojevsky's novels. These references are only implicit in the film, explaining them would have betrayed the simplicity of a film which is simple only in appearance. No action, no suspense or accident, just the slow evolution of seasons, but yet the complex conception of a finite world: the world as a child would draw it, round." (Olivier Dekegel)

QUIXOTE

Quixote

Bruce Baillie

US, 1964-67, 16mm, sound, 45'

Bruce Baillie's zelden vertoonde *Quixote* staat zij aan zij met andere meesterwerken uit de jaren 1960 zoals Stan Brakhage's *The Art of Vision* en Peter Kubelka's *Unsere Afrikareise*, die allen collages van zeer diverse beelden uitwerken in een poging om een verontrustende wereld beter te kunnen bergijpen. In *Quixote* zijn wilde paarden en een basketbalwedstrijd onderdeel van een reis door de Verenigde Staten die eindigt met een anti-oorlogsdemonstratie in Manhattan. Baillie zegt dat hij onze cultuur verbeeldt als een veroveringscultuur, maar de kracht en grootsheid van zijn film ligt niet in zijn sociale analyse. Die ligt eerder in de manier waarop zijn dubbeldrukken en snel afwisselende beelden bijna gewichtloos in de ruimte zweven en een hypnotisch gevoel van vervreemding creëren die ons voorbij de agressie laat kijken. (Fred Camper)

Bruce Baillie's rarely screened *Quixote* stands alongside other synoptic 60s masterpieces such as Stan Brakhage's *The Art of Vision* and Peter Kubelka's *Unsere Afrikareise*, which use dense collages of diverse images in an attempt to make sense of a troubling world. In *Quixote* wild horses and a basketball game are part of a cross-country trip that ends with an antiwar demonstration in Manhattan. Baillie says he's depicting our culture as one of conquest, but his film's greatness lies not in its social analysis. Rather it's in the way his superimposed and intercut images float almost weightlessly in space, creating a hypnotic sense of displacement that lets us see beyond aggression. (Fred Camper)

Élevage de poussière / Dust Breeding

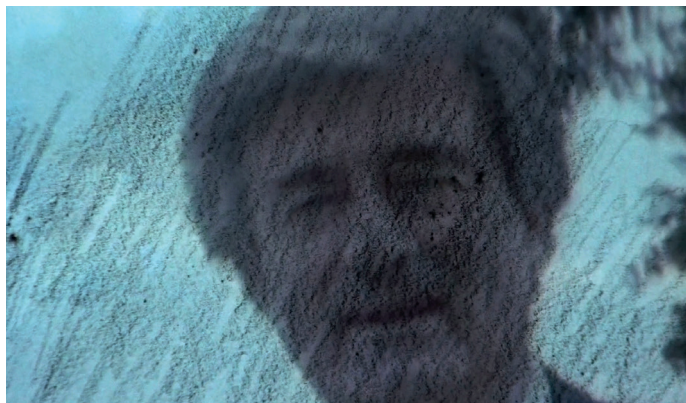
Sarah Vanagt

BE, 2013, video, English with Dutch subtitles, 47'

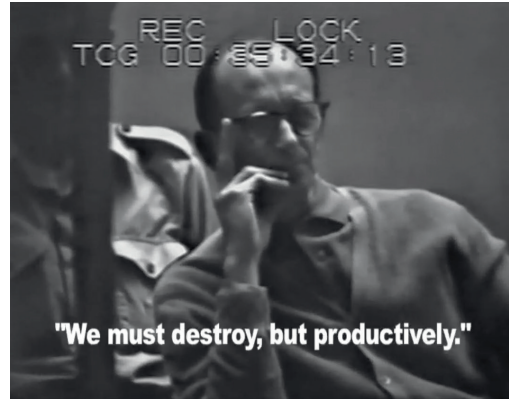
Hoe waardevol zijn beelden als getuigen van een conflict? Spreken zij de waarheid, vormen zij een bewijs? In *Élevage de poussière / Dust Breeding* stelt Sarah Vanagt vragen bij een van de meest pijnlijke hoofdstukken uit de recente Europese geschiedenis: de oorlog in het voormalige Joegoslavië. Het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag heeft de gruwelijkheden ervan haarfijn gedocumenteerd. Vanagt vertrekt van een eenvoudige handbeweging: een potlood over een stuk papier op een voorwerp. Dit proces van *frottage* in de rechtszaal in Den Haag leidt tot een verslag dat peilt naar feiten en herinneringen, naar de beelden die zij oproepen, naar de materiële bewijzen van het geweld en naar de interpretatie van dit alles. Deze film is een microscopische blik op wat details zijn en op de beelden die zich achter andere beelden verschuilen. Het resultaat vraagt een andere manier van kijken.

What is the value of images as objective testimonies of a conflict? Can we believe what we see? In her new work, Sarah Vanagt turns her attention to an important chapter in recent European history: the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia in The Hague. The artist examines obstacles to reconstructing a war that is nevertheless well documented. She has started from a simple movement of the hand – a pencil being rubbed on a sheet of paper placed over an object – and adapted this “revelatory” rubbing process to the courtroom. This film offers a penetrating account of her exploration. Measuring the gap between the facts, the material proof of these facts, the images that represent them and their interpretation, she attempts to decipher the secret language formed by traces of war. Sharpening her eye until it becomes a microscope lens, Vanagt reveals a landscape of details inviting us to look at things differently.

30

ÉLEVAGE DE POUSSIÈRE / DUST BREEDING

LE REGARD DU BOURREAU (HENCHMAN GLANCE)

Le regard du bourreau (Henchman Glance)

Chris Marker & Leo Hurwitz

IL/FR, 2008, video, sound, 32'

Een plichtsgetrouwe update van een onwetend document dat ons een crimineel toont die geconfronteerd wordt met beelden van de misdaad. Op een nacht in april 1961 documenteert Leo T. Hurwitz, de Amerikaanse regisseur die verantwoordelijk is voor de meerkanalige opnames van het proces tegen de nazi-officier Adolf Eichmann, heimelijk een buitengewone avondlijke zitting voor het Hof van Jeruzalem. Voor de eerste keer werd Eichmann geconfronteerd met beelden van de Holocaust. Naast de films die eerder vertoond werden in 1945-1946 tijdens het proces van Neurenberg, kreeg Eichmann ook *Nuit et Brouillard* (Alain Resnais, 1956) te zien, een van de eerste documentaires over de concentratie- en vernietigingskampen van het nazi-regime. Bijna vijf decennia later, in een reactie op de Franse mediacontroversie rond Eyal Sivans film *The Specialist* (1999), downloadde Chris Marker, regieassistent voor *Nuit et Brouillard*, Hurwitz's beelden van de online video archieven van het Eichmannproces en voegde ontbrekend geluid en tegenshots van *Nuit et Brouillard* toe aan het archiefmateriaal, met de digitale interventie *Henchman Glance* als resultaat.

A dutiful update of an illicit document showing a criminal confronted with images of the crime. One night in April 1961, Leo T. Hurwitz, the American director in charge of the multichannel recordings of the trial of the Nazi officer Adolf Eichmann, secretly documented an extraordinary evening session of the Jerusalem court where the trial was proceeding. For the first time, Eichmann was confronted with images of the Holocaust. In addition to the films previously screened at the 1945-46 Nuremberg trial, Eichmann was also shown *Nuit et Brouillard* (Alain Resnais, 1956), one of the first documentary representation of the Nazi concentration and extermination system. Almost five decades later, in response to the French media-controversy surrounding Eyal Sivan's film *The Specialist*, (1999) Chris Marker, assistant director on *Nuit et Brouillard*, downloaded Hurwitz's footage from the online Eichmann trial video archives and inserted the missing sound and counter shots from *Nuit et Brouillard* in order to assemble a digital intervention entitled *Henchman Glance*.

Na de screening volgt een gesprek met Sarah Vanagt & Tobias Hering in het kader van de boekvoorstelling van 'Der Standpunkt der Aufnahme - Point of View: Perspectives of political film and video work' samengesteld door Tobias Hering.

The screening is followed by a talk with Sarah Vanagt & Tobias Hering and the presentation of the book 'Der Standpunkt der Aufnahme - Point of View: Perspectives of political film and video work' edited by Tobias Hering.

MILLE SOLEILS

Mille soleils (A Thousand Suns)

Mati Diop

FR/SE, 2013, HD, Wolof with English subtitles, 45'

Een hommage aan de Senegalese cinema en een prachtig portret van Magaye Niang die in 1973 de hoofdrol speelde in de Afrikaanse klassieker *Touki Bouki* van Djibil Diop Mambéty. In *Mille soleils* bezoekt hij een speciale vertoning van die film over een koppel dat dolgraag vanuit Senegal naar Frankrijk wil emigreren. Uiteindelijk blijft de man achter in zijn thuisland, net als Niang zelf deed. Veertig jaar later is hij nog steeds koeienhouder en zien we hem kribbig en dronken door Dakar lopen. Enkele jongetjes die aanwezig zijn bij de screening van *Touki Bouki* geloven hem niet als hij zegt dat hij de acteur is die de mannenrol vertolkt. *Mille soleils* werd gemaakt door regisseur en actrice Mati Diop, een nichtje van filmmaker Djibil Diop Mambéty. Net als *Touki Bouki* mengt Diops film feit en fantasie: zo ontstaat een passende hommage aan de klassieker die haar oom regisseerde. Het is vooral een gevoelvolle schets van een man die, in zijn eigen woorden, 'zichzelf verloor'.

"*Mille soleils* is a project that came from far away, born of an introspective quest, from questions about the importance of cinema in my life and that of my family, about the origins of my desire to make films, and also from my relationship with Africa. The project was born in 2008, shortly after the end of the shoot for Claire Denis' *35 rhums*, in which I act. It was an experience that profoundly affected me. It was also the year that marked the tenth anniversary of the death of my uncle, Djibril Diop Mambéty. It was a period in which I was led to think about and measure this loss, which resulted in long conversations with my father about the life and death of Djibril, on his films, especially *Touki Bouki*. This is when I discovered the thousand stories hiding behind *Touki Bouki* - our family's history, but also the history of the film's stars Magaye Niang and Myriam Niang. (...) My characters rarely find themselves where they want to be in the world: there is always somewhere to escape from, to return to, or to conquer by means of the imagination." (Mati Diop)

Touki Bouki wordt vertoond op zaterdag 5 april 12:30 >> p. 54

Touki Bouki is at show on Saturday 5 April 12:30 >> p. 54

TWILIGHT CITY

Twilight City

Black Audio Film Collective / Reece Auguiste

UK, 1989, 16mm, English, 52'

Een filmische exploratie van Londen als een symbolische en gedeelde ruimte, die een beeld geeft van de idealen van welzijn en de hoop op een nieuw begin, in contrast met de harde realiteit die vele aankomende migranten wordt toebedeeld.

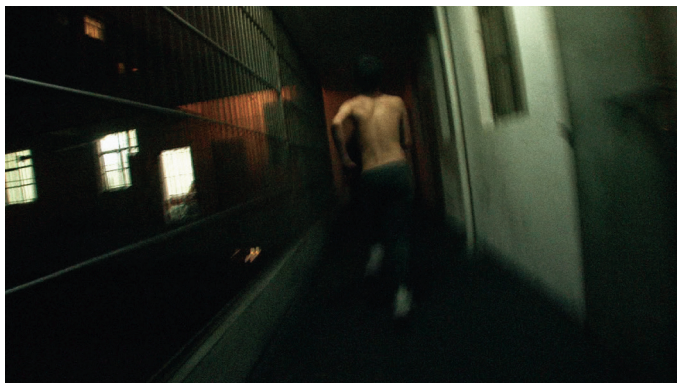
In 1989 was de conservatieve regering in Groot-Brittannië drie jaar verder in een ongevenaard programma voor het creëren van welvaart en stedelijke herontwikkeling. Black Audio Film Collective's derde werk *Twilight City* kan beschouwd worden als de eerste essay-film die het nieuwe Londen met de Docklands, de City, Limehouse en Isle of Dogs in kaart bracht. Via overgangen tussen archiefmateriaal, een fictie script, een studio interview, een fotografisch tableau en lange travelling shots, wordt Londen verbeeld als een nachtelijke stad van licht en glas, omgrensd door een landschap van dromen.

A cinematic exploration of London as a symbolic as well as a civic space, representing ideals of affluence and the hope of a new beginning, and contrasting it with the reality of the harsh welcome offered to many migrants.

By 1989, the conservative government was three years into a programme of wealth creation and urban redevelopment unparalleled in 20th Century Britain. Black Audio Film Collective's third work *Twilight City* can be seen as the first essay-film to map the new London through an excavation of Docklands, the City, Limehouse and the Isle of Dogs. In its movement between archival image, fictional script, studio interview, photographic tableau and travelling long shots, London is reimagined as a nighttime city of light and glass, bordered by a landscape of dreams, sequenced by electronic pulses.

\14

Sphinx, Zat/Sat 5 April 20:00

Feng Ai ('Til Madness Do Us Part)

Wang Bing

HK/FR/JP, 2013, DCP, Chinese with English subtitles, 227'

Sinds zijn meesterlijke, negen uur durende *Tie Xi Qu: West of the Tracks* geldt Wang Bing als een van de grootste hedendaagse documentairemakers die geduld vraagt van de kijkers, maar dat veelvuldig beloont. Voor zijn nieuwste film verbleef hij maanden in een psychiatrische inrichting in een Zuid-Chinese provinciestad en monteerde uit ongeveer 280 uur film dit bijna vier uur durende document. In de slecht onderhouden ruimtes, waar de mannen dicht op elkaar staan, slapen, praten, ruziën, wassen of urineren, observeert Wangs camera hen met absoluut respect en eindeloos mededogen. Wang Bing: "Deze film benadert hen op het moment dat ze door hun familie en de maatschappij in de steek zijn gelaten. Er is geen vrijheid in dit ziekenhuis. Maar als mensen achter tralies gestopt worden, zijn ze in staat een nieuwe wereld te scheppen, zonder beperkingen in moraal of gedrag. In het nachtelijk donker zijn hun lichamen als spoken, op zoek naar liefde, fysiek of sentimenteel."

Ever since his overwhelming, nine-hour *Tie Xi Qu: West of the Tracks*, Wang Bing has been regarded as one of today's greatest documentary filmmakers, one who demands patience from his viewers but rewards it amply. For his latest film, he stayed for months in a psychiatric institution in a provincial town in South China and edited about 280 hours of film into this four-hour documentary. In the badly maintained spaces where the men stand, sleep, talk, quarrel, wash or urinate close together, Wang's camera observes them with absolute respect and endless sympathy. Wang Bing: "This film approaches them at a time when they are abandoned by their families and society. There is no freedom in this hospital. But when men are locked behind bars, they are capable of creating a new world, without restrictions of morality or behaviour. Under the night light, their bodies are like ghosts, craving love, physical or sentimental."

In samenwerking met CINEMATEK en Museum Dr. Guislain. Eind oktober 2014 organiseert CINEMATEK een retrospectieve van de films van Wang Bing in aanwezigheid van de regisseur.

In collaboration with CINEMATEK and Museum Dr. Guislain. In October 2014 CINEMATEK organises a retrospective of the films of Wang Bing in the presence of the filmmaker.

CINEMATEK

\15

Sphinx, Zon/Sun 6 April 11:00

The Ugly One

Eric Baudelaire

FR, 2013, HD video, various languages with English subtitles, 101'

Het scenario van *The Ugly One* werd op verzoek van regisseur Eric Baudelaire geschreven door Masao Adachi, over wie Baudelaire eerder de documentaire *The Anabasis of May and Fusako Shigenobu, Masao Adachi and 27 Years Without Images* maakte, die in 2012 ook op het Courtisane Festival te zien was. Adachi maakte in de jaren zeventig en tachtig deel uit van de extreem-linkse beweging Japanese Red Army. De JRA vocht niet alleen in Japan, maar ook in Libanon, waar Adachi jarenlang woonde en waar hij de Palestijnse revolutie actief steunde.

“De personages van Michel and Lili zijn op zoek naar zichzelf, op drift in een zee van herinneringen van Adachi, het verhaal dat hij voor hen uitzet, en de camera van de regisseur, wiens film breekt met de narratieve instructies die Adachi stuurt vanuit Tokyo. De film - deels liefdesverhaal, deels politieke fabel, half documentaire en half fictie - herbergt een confrontatie tussen twee generaties van politiek en cinema, als een verkenning van de kwesties van verzet en spijt.” (Eric Baudelaire)

The screenplay for *The Ugly One* was written at the request of director Eric Baudelaire by Masao Adachi, about whom Baudelaire made the documentary *The Anabasis of May and Fusako Shigenobu, Masao Adachi and 27 Years Without Images*, screened at the Courtisane Festival 2012. In the 1970s and 80s, Adachi was part of the extreme left-wing Japanese Red Army movement. The JRA fought not only in Japan, but also in Lebanon, where Adachi lived for many years, and where he actively supported the Palestinian revolution.

“Set adrift, the characters of Michel and Lili search for themselves, navigating a sea delineated by the memories of Adachi the ‘ex-terrorist’, the screenplay he is spelling out for them, and the camera of the director, whose film breaks away from the narrative instructions dispatched by Adachi from Tokyo. Part love affair, part political tale, half-documentary and half-fiction, the film is also a confrontation between two generations of politics and filmmaking, exploring the question of militancy and regret.” (Eric Baudelaire)

Van 5 april t.e.m. 15 juni 2014 presenteert KIOSK de tentoonstelling *L’Oeil Se Noie* met werk van Eric Baudelaire en Mathieu Kleyebe Abonnenc. >> p. 65

Between April 5 - June 15, 2014 KIOSK presents the exhibition *L’Oeil Se Noie* with work by Eric Baudelaire and Mathieu Kleyebe Abonnenc. >> p. 65

16

Sphinx, Zon/Sun 6 April 14:00

Twee belangrijke filmmakers – die zich voor deze werken lieten inspireren door andere kunstenaars – exploreren geconcentreerd enkele basisprincipes van cinema: wat doen beeld, het kader, geluid en montage met elkaar? Tegelijkertijd zie je dat ze juist de oneindige complexiteit en schoonheid van die simpele vraag bloot leggen.

Two important filmmakers – who sought inspiration for these works in the work of other artists – conducted a concentrated exploration of some of the basic principles of cinema: what is it that image, frame, sound and editing all do to one another? At the same time, we see that it is the infinite complexity and beauty of that simple question which they reveal.

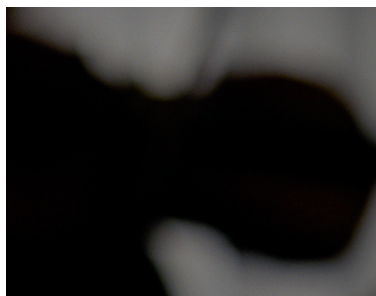
36

Sequenza

Manon de Boer & George Van Dam

BE, 2014, HD, sound, 15'

Vanuit een lange geschiedenis van samenwerking – aan onder meer Manon de Boers *Sylvia Kristel - Paris* (2003), *Resonating Surfaces* (2005) en *Think about Wood, Think about Metal* (2011) en haar portret van George van Dam in *Presto, Perfect Sound* (2006) – ontstond het verlangen om samen een film te maken gebaseerd op de compositie *Sequenza VIII* voor solo viool van Luciano Berio. Van Dam en de Boer onderzoeken hoe ritme en de heldere structuur van deze compositie kunnen worden gearticuleerd in samenhang met bewegend beeld om zo nog dieper in de compositie te kunnen doordringen. De Boer is gefascineerd door het beeld van het intieme contact van de kin, het oor, het gezicht van de violist met de viool, dat zich uitbreidt in de beweging van zijn armen en handen naar het lichaam en de ruimte. Het lichaam en de viool lossen op in abstracte details en dansen weg in de (klank)ruimte.

SEQUENZA

From a long history of collaboration – the soundtrack of Manon de Boer's *Sylvia Kristel - Paris* (2003), *Resonating Surfaces* (2005) and *Think about Wood, Think about Metal* (2011) and her portrait of George van Dam in *Presto, Perfect Sound* (2006) – came the desire to work together to make a film based on the composition *Sequenza VIII* for solo violin by Luciano Berio. Van Dam and de Boer explore how rhythm and the crystalline structure of this composition can be articulated in conjunction with moving images to go even deeper into the composition. De Boer is fascinated by the image and abstract details of the intimate contact of the chin, the ears, the face of the violinist with the violin, which extends in the movement of his arms and hands to the body and space. The body and the violin seem to dissolve and dance away in the (sound)space.

From the Notebook of ...

Robert Beavers

US/CH, 1971/1998, 35mm, sound, 48'

Deze film opent met een reeks door Beavers neergeschreven instructies: 'Sluit het raam op een kier, film mijn reflectie in de spiegel terwijl mijn hand voor het weerspiegelde licht beweegt.' In de volgende scène worden de handelingen uitgevoerd voor de camera: Beavers opent en sluit een raam en zijn gezicht beweegt in en uit het licht. Eenzelfde effect, ritmische verhulling en onthulling, komt tot stand met behulp van een gamma rekvisieten zoals 'mattes' of kleurfilters die het gezichtsveld kaderen en kleuren. Deze technieken refereren naar de camera's eigen functie van framing en representatie.

From the Notebook of ... werd gefilmd in Firenze en vertrekt van Leonardo da Vinci's notitieboekjes en een essay van Paul Valéry over de werkmethode van da Vinci. Deze twee elementen suggereren een impliciete vergelijking tussen de manier waarop renaissancekunst en het bewegende beeld met ruimte omgaan. De film was zeer bepalend in de ontwikkeling van het oeuvre van Beavers door het herhaaldelijke gebruik van een serie snelle pans en opwaartse bewegingen langs gebouwen of gevels in steden waarin hij vaak vluchtig zijn eigen gezicht integreert. Zoals Beavers zelf opmerkte zijn de camerabewegingen verbonden aan de aanwezigheid van de filmmaker en suggereren ze zijn onderzoekende blik. (Henriette Huldisch)

FROM THE NOTEBOOK OF ...

From the Notebook of ... opens with a series of instructions, written by Beavers in neat blue script: 'Close the window shutting to a crack, film my reflection in the mirror as my hand moves in front of the mirrored light.' In the next sequence, the actions are performed for the camera: Beavers opens and shuts a window, and his face moves in and out of the light. This same effect of rhythmic obfuscation and revelation is achieved through the frequent use of props such as mattes or color filters, which frame and tint the field of vision. These techniques reference the camera's own framing and representing function.

The film was shot in Florence and takes as its point of departure Leonardo da Vinci's notebooks and Paul Valéry's essay on da Vinci's process. These two elements suggest an implicit comparison between the treatment of space in Renaissance art and the moving image. The film marks a critical development in Robert Beavers' work in that he repeatedly employs a series of rapid pans and upward tilts along the city's buildings or facades, often integrating glimpses of his own face. As Beavers' notes in his writing on the film, the camera movements are tied to the filmmaker's presence and suggests his investigative gaze. (Henriette Huldisch)

Das Haus

Aglaia Konrad

BE, 2014, 16mm, silent, 23'

Opgenomen in een huis van architect Juliaan Lampens in Sint-Martens-Latem vervat *Das Haus* Aglaia Konrads fascinatie voor film als medium om een architecturale ervaring op te wekken. Het gegeerde en vaak toegepaste idee van cinema als 'venster' en als 'spiegel' zit vervat in dit werk. Toch compliceert *Das Haus* die vergelijkingen door ramen te behandelen als interfaces die binnen en buiten doen vervagen. Hun transparantie materialiseert zich en groeit met behulp van vervormende spiegels uit tot een mogelijke toestand. In *Das Haus* is het scherm niet langer een venster, maar eerder een huid: een tactiele oppervlakte en een membraan dat niet langer veilig of transparant is omdat het een interne filmische compositiestrategie onthult. (Anna Manubens)

Shot in a house by architect Juliaan Lampens in Sint-Martens-Latem (Belgium), *Das Haus* resumes Aglaia Konrad's interest in the possibilities of the cinematic medium to generate - rather than capture - an architectural experience. There are two architectural comparisons that are often applied to filmmaking: the idea of cinema as a 'window' and as 'mirror'. *Das Haus*, entangles and complicates those comparisons by treating windows as interfaces that blur the inside and outside and whose transparency acquires materiality, and by using mirrors as devices that disrupt form pushing it to a state of potentiality. In *Das Haus* the screen is no longer a window but rather a skin: a tactile surface and a membrane that is neither safe nor transparent because it reveals its inner cinematic compositional strategies. (Anna Manubens)

DOORWAY

Doorway

Larry Gottheim

US, 1970, 16mm, silent, 7'

De interesses van Larry Gottheim in het werken met de grenzen van een beeld, het isoleren van details, de aandacht voor het frame als een vorm en onthuller van randen, en de liefde voor fotografische texturen komen allen aan bod in deze film. De kijkers worden in deze prachtige beelden getrokken door Gottheims poëtische gevoel voor fotografische kwaliteiten - zoals licht, beweging en textuur - en zijn talent om een landschap te transformeren door het gebruik van het kader om zaken te isoleren en zo een verborgen schoonheid te onthullen. (Barry Gerson)

Larry Gottheim's concern for working with edges, isolating details, the prominence of the frame as a shape and revealer of edges, love of photographic texture, are all dealt with lucidly in this film. One is drawn into these beautiful images through his poetic feel for photographic qualities - i.e., light, movement, texture - his ability to transform a landscape through his rigorous use of the frame to isolate in order to call attention to a heretofore hidden beauty. (Barry Gerson)

DAS HAUS

Concrete & Samples III Carrara

Aglaia Konrad

BE, 2010, 16mm, silent, 19'

Concrete & Samples III Carrara werd opgenomen in de beroemde marmergroeves van Carrara. Dit landschap evolueert voortdurend en presenteert zich als een tijdelijke architectuur en gesculpteerde structuren. Het doet denken aan graafwerken die een ruimte, materiaal en een activiteit 'beschrijven'. Het werk toont een sculpturale reis en een visuele scanning van een landschap. Bij gebrek aan een klassieke verhaallijn neemt de omgeving zelf de hoofdrol op, terwijl de camera door de beweging en observatie een narrativiteit suggereert.

Concrete & Samples III Carrara was shot in the famous marble quarries of Carrara. This constantly evolving landscape is being characterized by its temporary architecture and sculpted structures. It is almost as an earthwork, "describing" a space, a material and an activity all parts of an economy. It draws a sculptural journey and the visual scanning of the landscape. In the absence of a traditional narrative, it is the space itself, that takes the role of the protagonist, while the camera proposes a narration through its traveling and observation.

CONCRETE & SAMPLES III CARRARA

Fog Line

Larry Gottheim

US, 1970, 16mm, silent, 12'

Fog Line is een prachtig conceptueel kunstwerk, een melodie waarin elk beeld resoluut van elk vorig beeld verschilt omdat de mist voortdurend blijft optrekken. Verschillende elementen waarmee de beelden zijn opgebouwd (bomen, dieren, begroeiing, lucht en voornamelijk de emulsie en de korrel van de film zelf), zijn verwickeld in een samenspel dat aan noten in een muzikale compositie doet denken. De kwaliteit van het licht – de tonaliteit van het beeld zelf – voegt onmetelijk veel toe aan het mysterie en de opwindning waarmee het werk zich ontplooit, de mist optrekt en de film door de projector loopt. De compositie is statisch, maar het beeld zelf is vloeiend, dynamisch en vooral wondermooi kinetisch. (Raymond Foery)

Fog Line is a wonderful piece of conceptual art, a melody in which literally every frame is different from every preceding frame (since the fog is always lifting) and the various elements of the composition – trees, animals, vegetation, sky, and, quite importantly, the emulsion, the grain of the film itself – continue to play off one another as do notes in a musical composition. The quality of the light – the tonality of the image itself – adds immeasurably to the mystery and excitement as the work unfolds, the fog lifting, the film running through the gate, the composition static yet the frame itself fluid, dynamic, magnificently kinetic. (Raymond Foery)

FOG LINE

MANAKAMANA

Stephanie Spray & Pacho Velez

NP/US, 2013, Nepali and English with English subtitles, 118'

Op een bergtop in het Gorkhadistrict van Nepal ligt de Manakamanatempel ('mana' staat voor hart, 'kamana' betekent wens). Dit heilige oord is gewijd aan de hindoegodin Bhagwati. Sinds de 17de eeuw willigt ze wensen in van reizigers die een pelgrimstocht naar dit schrijn ondernemen en soms zelfs geiten of duiven offeren. Al vier eeuwen was een steile trektocht van drie uur de enige manier om Manakamana te bereiken. Pelgrims reizen nog steeds te voet, hoewel de meesten inmiddels de kabellift nemen. Het traject van die lift geeft vorm aan en is onderwerp van deze schitterende film van Stephanie Spray en Pacho Velez die veel complexer is dan hij aanvankelijk lijkt.

De 11 shots in dit ritmische werk volgen de volledige 2,8 kilometer van het traject dat net iets meer dan negen minuten duurt. In het begin van de opnames is het beeld donker, maar geleidelijk aan wordt duidelijk welk gevarieerd gezelschap de reis onderneemt. Spray en Velez creëren een intrigerend en meeslepend portret van een plaats en de mensen die er komen. Deze op Super 16mm-pellicule gedraaide en bezwerende film is een product van het Sensory Ethnography Lab in Harvard: een structuralistische antropologie met een zorgvuldig samengesteld portret van de bezoekers aan het schrijn dat ons een beeld van modernisering en verandering in een verre uithoek van de wereld aanreikt. (Vancouver International Film Festival)

Situated in the Gorkha district of Nepal, the mountaintop Manakamana temple ('mana' means heart, and 'kamana' wish) is the sacred place of the Hindu Goddess Bhagwati. Since the 17th century, it's believed that Bhagwati grants the wishes of all those who make the pilgrimage to her shrine to worship her (some even sacrifice goats or pigeons). For most of four centuries, the only way of accessing Manakamana was by way of a three-hour uphill trek. Pilgrims still travel by foot, but most journey today to the shrine by cable car, and this trip gives the form to, and is the subject of Stephanie Spray and Pacho Velez' superb film, something far more complex than it appears to be.

Each of the 11 shots in this rhythmic work takes the length of the 2.8 kilometer trip up or down - lasting a little over nine minutes - beginning in darkness and then revealing the variegated passengers with whom we will spend the next stretch of the journey. Spray and Velez parcel out information piece by piece, assembling an arresting portrait of a place and its people. Shot on glorious Super 16mm celluloid, Spray and Velez's spellbinding film is a product of Harvard's Sensory Ethnography Lab (which last year brought us *Leviathan*): it's structuralist anthropology, a carefully assembled picture of the cultural make-up of those who visit the shrine, both natives and tourists, and a encapsulation of modernization and change in a far corner of the world. (Vancouver International Film Festival)

in samenwerking / in collaboration with met SoundImageCulture, BOZAR Cinema en CINEMATEK

op vrijdag 4 april 20:00 wordt de film vertoond in BOZAR
on Friday 4 April 20:00 this film will be screened at BOZAR

SoundImageCulture

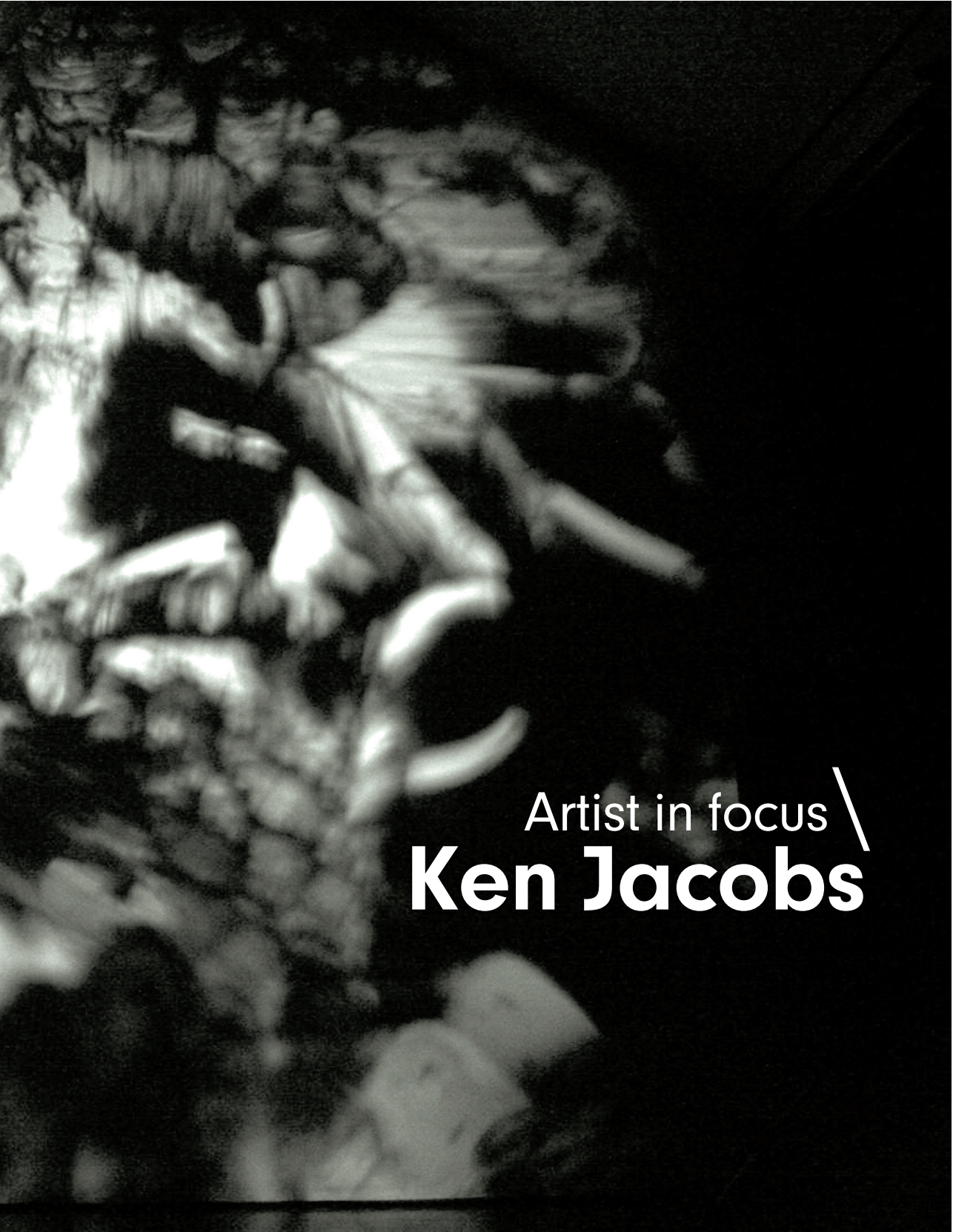
BO
ZAR
CINE
MA

CINEMATEK

MANAKAMANA

Artist in focus \

Ken Jacobs

Ken Jacobs (US, 1933) is als pionier van de Amerikaanse avant-garde cinema op 80-jarige leeftijd nog steeds één van haar meest vooraanstaande figuren, onder meer vanwege zijn groot enthousiasme voor digitale film sinds de late jaren 1990. Van het zeer invloedrijke *Tom, Tom the Piper's Son* tot de *Nervous Magic Lantern* performances en zijn recente digitale en 3D-verkenningen, is Jacobs een essentiële filmmaker. Daarbij is zijn werk een compromisloze liefdesverklaring aan de cinema. Jacobs (geboren in New York) studeerde schilderkunst bij Hans Hoffman, maar werd al snel aange trokken door film. Zijn vroege vriendschap met Jack Smith resulteerde in samenwerkingen als *Blonde Cobra*, *Little Stabs at Happiness* en secties van *Star Spangled to Death*. In zijn latere werk verdwijnen acteurs en verhaallijnen om plaats te maken voor een cinema die focust op de handeling van het kijken: "there's already so much film. Let's draw some of it out for a deeper look, toy with it, take it into a new light with inventive and expressive projection. Freud would suggest doing so as a way to look into our minds." Zowel als cinema-activist, leraar en filmmaker is Jacobs sinds de jaren 1950 een centrale figuur in de New Yorkse alternatieve filmscene (de gebroeders Kuchar debuteerden met hun 8mm kortfilms trouwens in zijn loft). In 1966 richtte hij samen met zijn vrouw Flo de legendarische Millennium Film Workshop op. Jacobs was aan de Binghampton University samen met Larry Gottheim ook medeoprichter van één van de eerste cinema-afdelingen aan een Amerikaanse universiteit. Hij gaf er decennia lang les en beïnvloedde zo de volgende generaties van filmmakers en kunstenaars als Phil Solomon, Mark Lapore, Jim Hoberman, Art Spiegelman en Lee Ranaldo. Het is onmogelijk om tijdens de beperkte tijd van het Courtisane festival een overzicht te geven van een carrière die zeven decennia overspant. Dit Artist in focus programma is geen retrospectieve, maar eerder een viering van het leven en werk van een radicale, visionaire kunstenaar en zijn levenslange partner en medewerkster Flo Jacobs.

A pioneer of American avant-garde cinema, Ken Jacobs (US, 1933) is still (at 80 years old) one of its most prolific figures, having enthusiastically embraced digital filmmaking in the late 1990s. From the seminal *Tom, Tom the Piper's Son* to the *Nervous Magic Lantern* performances and his recent digital and 3D explorations, Jacobs is an essential filmmaker whose work is an uncompromised declaration of love for cinema. A New Yorker by birth, Jacobs studied painting with Hans Hoffman but quickly gravitated toward film. His early friendship with Jack Smith resulted in collaborations including *Blonde Cobra*, *Little Stabs at Happiness* and sections of *Star Spangled to Death*. In later work, actors and narrative disappear, giving way to a cinema that revolves around the act of viewing: "there's already so much film. Let's draw some of it out for a deeper look, toy with it, take it into a new light with inventive and expressive projection. Freud would suggest doing so as a way to look into our minds." A cinema activist and a teacher as well as a filmmaker, Jacobs has been an integral part of the New York alternative film scene since the 1950s (the Kuchar brothers debuted their 8mm shorts in his loft). In 1966, together with his wife Flo, he established the legendary Millennium Film Workshop. Jacobs was also the cofounder – with Larry Gottheim – of one of the USA's first cinema departments at Binghampton University, where he taught for several decades, influencing subsequent generations of filmmakers and artists such as Phil Solomon, Mark Lapore, Jim Hoberman, Art Spiegelman and Lee Ranaldo. It's impossible to survey a career that spans seven decades during the limited time of the Courtisane festival. This Artist in focus programme is by no means a retrospective, but rather a celebration of the life and work of a radical, visionary artist, and his life-long partner and collaborator, Flo Jacobs.

Sphinx Zat/Sat 5 April 13:00

Dit programma eindigt met het baanbrekende *Blonde Cobra* – volgens Jonas Mekas “the masterpiece of Baudelairean cinema” – die hier vertoond wordt in dialoog met films van vrienden, collega’s en tijdgenoten van Ken Jacobs: Abigail Child, Ernie Gehr, Vincent Grenier en Jim Jennings.

This programme culminates with *Blonde Cobra* – according to Jonas Mekas “the masterpiece of Baudelairean cinema”, which will be screened in dialogue with films by friends, colleagues and contemporaries of Ken Jacobs: Abigail Child, Ernie Gehr, Vincent Grenier and Jim Jennings.

Opening the 19th Century: 1896**Ken Jacobs**

US, 1990, Pulfrich 3D 16mm, sound, 11'

Shafting the screen: the projector beam maintains its angle as it meets the screen and keeps on going, introducing volume as well as light, just as in Paris, Cairo and Venice of a century ago happen to pass. Passing through the tunnel mid-film, a red flash will signal you to switch your single Pulfrich filter before your right eye to before your left (keep both eyes open). Centre seating is best: depth deepens viewing further from the screen. Handle filter by edges to preserve clarity. Either side of filter may face screen. Filter can be held at any angle, there’s no ‘up’ or ‘down’ side. Also, two filters before an eye does not work better than one, and a filter in front of each only negates the effects. (Ken Jacobs)

Eureka**Ernie Gehr**

US, 1974, 16mm, silent, 30'

Eureka is een klassieke en één van de beste found footage films. Gehr herfotografeerde in 1902 een travelling shot dat gefilmd werd vanuit de voorkant van een stadstram in San Francisco. De oorspronkelijke 9,5 minuten worden verlengd tot een half uur. Zo maakt Gehr van de kijker een tijdreiziger doorheen een wereld doordrongen met camerastof en een vergane tijd.

One of the great found footage films, *Eureka* was made by re-photographing a 1902 film travelogue shot from the front of a San Francisco street car. Extending the original nine and a half minutes to half an hour, Gehr makes the viewer a time traveler passing through a world thick with camera grain and redolent with temps perdu.

OPENING THE 19TH CENTURY: 1896

Silvercup**Jim Jennings**

US, 1998, 16mm, silent, 12'

Een gevoelige ode aan de industriële wijk van Long Island City, Queens, die verbonden is aan Manhattan door de Queensborough Bridge over de East River en de verhoogde metrolijn. “The trains and webs of steel enslave and at the same time bring us together. The past haunts me, and at the same time its memories are precious. Much of the film was edited in the camera. About half of what I shot was discarded, and in the editing room I very slowly removed and arranged what remained after several screenings.” (Jim Jennings)

A tender ode to the industrial neighborhood of Long Island City, Queens, strung together with Manhattan across the East River by the Queensborough Bridge and the elevated subway line. “The trains and webs of steel enslave and at the same time bring us together. The past haunts me, and at the same time its memories are precious. Much of the film was edited in the camera. About half of what I shot was discarded, and in the editing room I very slowly removed and arranged what remained after several screenings.” (Jim Jennings)

PERILS

BLONDE COBRA

Surface Tension #2

Vincent Grenier

US/CA, 1995, 16mm, sound, 5'

Deze film werd gedeeltelijk gedraaid in Kinemacolor, een proces dat in 1915 werd gebruikt om illusionistische kleuren bij zwart-wit films te verkrijgen door het filmen en projecteren doorheen gesynchroniseerde rode en groene filters.

This film was partly shot in Kinemacolor, a process which was used in 1915 to obtain fairly illusionistic colors from black and white films by filming and projecting them through synchronized red and green filters.

Perils

Abigail Child

US, 1986, 16mm, sound, 5'

Perils is een eerbetoon aan de stille film, een botsing van ambigue onschuld en weinig gesofisticeerde boosardigheid, en dramatiseert de theatrale houdingen van het melodrama om onze ideeën over romantiek, actie en drama te onderzoeken. "I had long conceived of a film composed only of reaction shots in which all causality was erased. What would be left would be the resonant voluptuous suggestions of history and the human face." (Abigail Child)

Perils is a homage to silent film—the clash of ambiguous innocence and unsophisticated villainy—dramatizing the theatrical postures of melodrama to confront and examine our ideas of romance, action, and drama. "I had long conceived of a film composed only of reaction shots in which all causality was erased. What would be left would be the resonant voluptuous suggestions of history and the human face." (Abigail Child)

Blonde Cobra

Ken Jacobs

US, 1963, 35mm, sound, 33'

Blonde Cobra is an erratic narrative – no, not really a narrative, it's only stretched out in time for convenience of delivery. It's a look in on an exploding life, on a man of imagination suffering pre-fashionable Lower East Side deprivation and consumed with American 1950's, 40's, 30's disgust. Silly, self-pitying, guilt-structured and yet triumphing-on one level—over the situation with style, because he's unapologetically gifted, has a genius for courage, knows that a state of indignity can serve to show his character in sharpest relief. He carries on, states his presence for what it is. Does all he can to draw out our condemnation, testing our love for limits, enticing us into an absurd moral posture the better to dismiss us with a regal 'screw-off.' (Ken Jacobs)

SURFACE TENSION #2

Sphinx, Zat/Sat 5 April 15:30

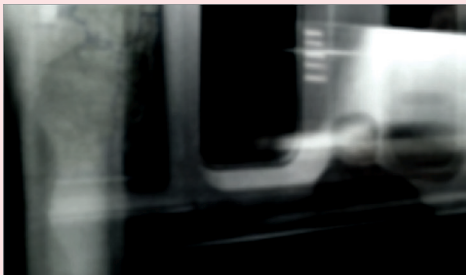
Deze screening brengt een selectie van Ken Jacobs' recente video's samen. In zijn digitale werk is Jacobs de 'eternalisms' van zijn *Nervous System* performances blijven ontwikkelen. Hij creëert de illusie van beweging die los staat van de tijd door het reanimeren van vroege filmbeelden (*Let There Be Whistleblowers*), oude stereoscopische beelden (*Capitalism - Child Labor*) en recente stills en filmopnames uit zijn eigen werk (*Seeking the Monkey King*). 'Eternalism' is een visueel effect dat Jacobs heeft gepatenteerd en wordt verkregen door snelle herhalingen en het vermengen van twee bijna identieke beelden die onderbroken worden door flinterdurende zwarte frames. *Subway* van kunstenaar en schrijver Angela Ferraiolo werd door Ken Jacobs gekozen als openingsfilm van dit programma.

This screening brings together a selection of Ken Jacobs' recent videos. In his digital work, Jacobs has continued to develop the 'eternalisms' of his *Nervous System* performances, creating the illusion of movement disarticulated from time by reanimating early film footage (*Let There Be Whistleblowers*) or old stereoscopic images (*Capitalism - Child Labor*), as well as recent still and moving images of his own (*Seeking the Monkey King*). Eternalism – a visual effect that Jacobs has patented – is created through rapid repetition, and the blending of two almost identical images interrupted by flickering black frames. A work by artist and writer Angela Ferraiolo, chosen by Ken Jacobs, will open the programme.

Subway**Angela Ferraiolo**

US, 2011, video, sound, 8'

Many of my films have been inspired by Ken's work. *Subway* is a good example. Like *Whistleblowers*, this film tries to take the viewer to that instant where each thing is the thing it really is, a deep moment that somehow evades normal time, hovering just outside everyday life. These instants are elusive, unreachable except through the rush of these definite, yet fleeting, images that light up, die away, then light up again. The apprehension of these moments is what links us to something we might term infinity, or the sublime. Ken is right to refer to these images as 'eternalisms'. After many attempts at an 'eternalism', *Subway* was my best result. Thanks, Ken, for insisting that we see. (Angela Ferraiolo)

SUBWAY

Let There Be Whistleblowers**Ken Jacobs**

US, 2005, video, sound, 18'

Een trein passeert door een tunnel en raast op een station af. Er wordt met tijd en ruimte gespeeld, dingen komen in een onmogelijke toestand van voortdurende beweging terwijl ze nergens heen gaan. De tunnelervaring veroorzaakt een metafysische ervaring. Gemaakt op de muziek van het eerste deel van *Drumming* van Steve Reich. (Ken Jacobs)

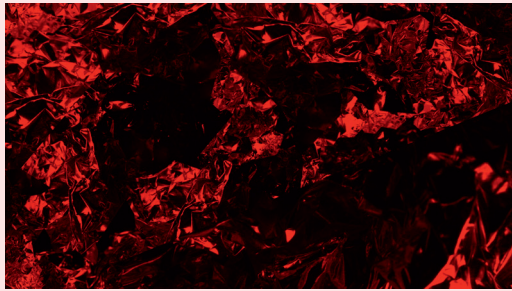
A train passes through a tunnel and hurtles on to a station. Time and space are toyed with; things enter an impossible state of ongoing movement while going nowhere. The actual tunnel experience sets off a metaphysical one. Composed to the first part of *Drumming* by Steve Reich. (Ken Jacobs)

LET THERE BE WHISTLEBLOWERS

CAPITALISM: CHILD LABOR

SEEKING THE MONKEY KING

Capitalism: Child Labor

Ken Jacobs

US, 2006, video, sound, 14'

Een stereografisch beeld viert de industriële productie van draad. Vele spoelen draad in een grote open fabrieksruimte, vele machines bemand door een handvol mensen. Bemand? Sommige zijn kinderen. Ik activeer de dubbel-foto, componist Rick Reed suggereert de machinegeluiden. Je hart bloedt voor de kinderen? De kinderen zullen zeker gered worden en dit door hun bazen! 'Jongens,' zullen zij zeggen 'We hebben een oorlog voor jullie. (Ken Jacobs)

A stereograph celebrating factory production of thread. Many bobbins of thread coil in a great sky-lit factory space, the many machines manned by a handful of people. Manned? Some are children. I activate the double-photograph, composer Rick Reed suggests the machine din. Your heart bleeding for the kids? The children will surely be rescued and by their bosses! 'Boys,' they will say, 'Have we got a war for you.' (Ken Jacobs)

Seeking the Monkey King

Ken Jacobs

US, 2011, video, sound, 40'

De film zou evengoed *Kicking and Screaming* kunnen heten, maar dat omschrijft alleen mijzelf in het proces van het maken ervan, de smaak ervan in vraag stellend. Eénmaal de boodschap erin doordrong werd elk bezwaar weerlegd. Het werk vereiste J.G. Thirlwells' muziek, normaal gesproken veel te openlijk expressief voor mij omdat de meeste van mijn werken uit de schilderkunst voortkomen en best in stilte worden bekeken. Wie zal er de visuele vernieuwing van inzien, of wat er met de tijd gebeurt? Het bepalen van een plaats tussen twee en drie dimensies, de tijd verplichten substantie aan te nemen, is wat ik doe. *Seeking the Monkey King* is een terugkeer naar mijn mid-twintiger jaren en dat gevoel van afgrijzen dat mij aanzette om *Star Spangled to Death* te maken. (Ken Jacobs)

The film could have well been called *Kicking and Screaming* but that only describes me in the process of making it, questioning its taste. Once the message kicked in it overrode all objection. The piece demanded J.G. Thirlwell's music, normally way too overtly expressive for me as most of my stuff comes out of painting and is also to be absorbed in silence. Who will even notice visual innovation now, or what's happening with time? Determining a place between two and three dimensions, pushing time to take on substance, is what I do. *Seeking the Monkey King* is a reversion to my mid-twenties and that sense of horror that drove the making of *Star Spangled to Death*. (Ken Jacobs)

in samenwerking met / in collaboration with

Nervous Magic Lantern

Ken Jacobs & Aki Onda

The Nervous Magic Lantern is een manifestatie van Jacobs' 'paracinema'. Deze extatische, langdurige, hallucinante, driedimensionale kijkervaring, beschrijft hij beeldend als 'cinema zonder film of elektronica'. Door de combinatie van aspecten van zijn eerdere *Nervous System apparatus* met een traditionele toverlantaarn, creëert Jacobs een denkbeeldige droomwereld waar de toeschouwer wordt ondergedompeld in abstracte, roterende visioenen. Met deze performance keert Jacobs terug naar de oorsprong van film en onderstreept hij het belang van de pre-cinema in zijn werk. Vóór de uitvinding van de celluloid filmdrager keken mensen gebiologeerd naar de Fantasmagoria (een lamp, lens en geschilderde dia's); vandaag transformeert Jacobs handgemaakte collages in onmogelijke en onvergetelijke visuele fenomenen. Ken Jacobs en Aki Onda werkten voor het eerst samen in 2007 tijdens een live-projectie in Bozar in Brussel en hebben sindsdien de performance tijdens verschillende gelegenheden uitgevoerd. Onda (JP, 1967) is een performer van elektronische muziek, componist en beeldend kunstenaar die momenteel in New York woont. Hij is vooral bekend van zijn *Cassette Memories* project waarvoor hij met fragmenten uit een geluidsboek van field-recordings werkt, stuk voor stuk door de kunstenaar verzameld gedurende de laatste twee decennia.

The Nervous Magic Lantern, a manifestation of Jacobs' 'paracinema', is an ecstatic, ephemeral, hallucinatory, three-dimensional viewing experience, which he evocatively describes as 'cinema without film or electronics'. Combining aspects of his earlier *Nervous System apparatus* with a traditional magic lantern projector, Jacobs creates an illusory dreamworld, where the spectator is immersed in abstract, rotating visions. With this performance, Jacobs returns to cinema's roots, underlining the importance of precinema in his work. Before the invention of celluloid, audiences were mesmerised by the *Phantasmagoria* – a lamp, lens and painted slides; today, Jacobs transforms hand-crafted collages into impossible and unforgettable visual phenomena. Ken Jacobs and Aki Onda first collaborated for a live projection event at Bozar, Brussels, in 2007, and have since performed together on a number of occasions. Onda (JP, 1967) is an electronic musician, composer, and visual artist who currently resides in New York. He is particularly known for his *Cassette Memories project* – works compiled from a 'sound diary' of field-recordings collected by the artist over a span of two decades.

49

\ Artist in focus in 3D

BOZAR (Brussels), Din/Tue 1 april 20:00

The Guests

Ken Jacobs

The Guests, oorspronkelijk een dia-installatie en een video wordt in BOZAR in zijn nieuwe 3D-vorm gepresenteerd.

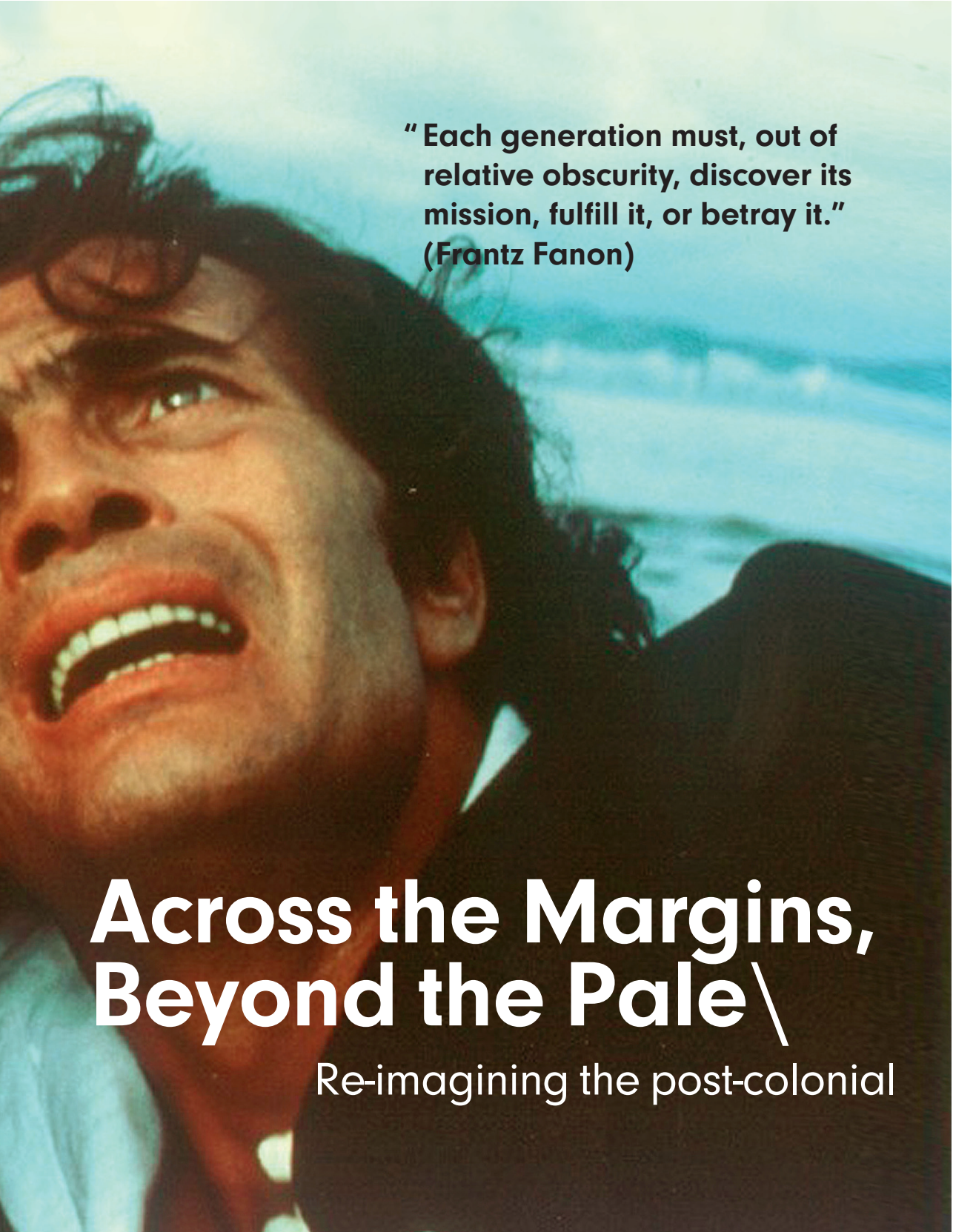
The Guests, previously a slide installation and a video, will be presented at BOZAR in its new digital 3D incarnation.

in samenwerking met / in collaboration with

www.bozar.be

BO
ZAR
CINE
MA

**“Each generation must, out of relative obscurity, discover its mission, fulfill it, or betray it.”
(Frantz Fanon)**

Across the Margins, Beyond the Pale

Re-imagining the post-colonial

Een antropologische zwarte komedie, een barokke anti-symfonie, een surrealistische contra-etnografie, een revolutionaire musical, een 'porno-miseria' parodie en een kubistische road-movie. Wat hebben al deze films gemeen? Op het eerste zicht bijna niets, behalve het feit dat ze allemaal geworteld lijken te zijn in een wereld die nog altijd als 'derde' bestempeld wordt. Een wereld getekend door gebroken beloftes en versplinterde dromen, achtervolgd door de spookbeelden van het kolonialisme en de realiteiten van het imperialisme. Deze films zijn echo's uit een tijdperk waarin een noodkreet voor een 'derde' cinema weerklonk, een cinema die de wrede werkelijkheid kon blootleggen en ongewenste spookbeelden verjagen. Een bevrijdingscinema dus die niets verschuldigd is aan de dominante orde, een cinema van verzet, woekerend in de uithoeken van de overontwikkelde wereld, altijd ten zuiden van iemand anders noorden. Deze films zijn dit en tegelijk ook niet. Ze spreken over de incoherentie van onderontwikkeling en de uitwassen van het kolonialisme, maar toch weigeren ze pertinent om te conformeren aan de dwingende urgentie en pedagogie die met deze motieven gepaard gaat. Ze nemen stelling tegen de gevestigde macht en tonen hun verlangen om komaf te maken met het verleden, maar weerstaan aan elke voorgeschreven richtlijn, zoekend naar onvoorziene toekomstbeelden. Buitensporig, hilarisch, duizelingwekkend, uitzinnig: dit is een cinema die niets te verliezen en alles te winnen heeft. Een cinema die ervoor kiest om te de platgetreden paden te verlaten en vervolgens in een toestand van totale vrijheid belandt. In al hun ontworichte intensiteit, onpeilbare glorie en onmogelijke hoop, zijn deze werken precies datgene waar dwaze dromen van gemaakt worden.

An anthropological black comedy, a baroque anti-symphony, a surrealist counter-ethnography, a revolutionary musical drama, a porno-misery parody and a cubist road movie. What do all these films have in common? At first sight hardly anything, except for the fact that they all seem to be rooted in a world that is still classified 'third', a world marked by broken promises and shattered dreams, haunted by the spectres of colonialism and the realities of imperialism. These films are distant echoes from a time when a roaring call for a 'third' cinema was resounding, one that could expose cruel realities and chase away unwanted ghosts: a cinema of liberation, not owing anything to the workings of the dominant order; a cinema of opposition, found on the outer edges of the overdeveloped world, always South to someone else's North. These films are all that, and they are not. They do speak of the incoherence of underdevelopment and the discards of colonialism, and yet they refuse to conform to the imperatives of urgency and pedagogy that are bound up with these motives. They do take position against established powers and manifest a desire to overcome the past, but also resist any prescribed directions and prefer to re-imagine unforeseen futures. They struggle hard to search for identity, but they do so through the very dismissal of the identities that are imposed by others. Outrageous, hilarious, vertiginous, delirious: this is a cinema that has nothing to lose, and everything to gain; a cinema that chooses to forsake the trodden pathways, only to find itself in a state of complete sovereignty. In all their dislocated intensity, unfathomable glory and impossible hope, this is the stuff that foolish dreams are made of.

Paddenhoek, Zat/Sat 5 April 15:00

Mababangong Bangungot (Perfumed Nightmare)

Kidlat Tahimik

PH, 1977, Tagalog with English subtitles, 16mm, 93'

"Maybe I'm just an accumulator of images and sounds and then I make a tagpi-tagpi [patchwork] and sew them together. I just work with images and I put my sounds on them and then I release a flow of thoughts and start juggling the sequences back and forth. I don't try to find surrealist images even in the way as it happened in *Perfumed Nightmare*. I was a madman when I was making that film and I still am." (Kidlat Tahimik)

Voor zijn eerste film baseerde Kidlat Tahimik ('stille bliksem' in Tagalog) zich op zijn eigen ervaringen 'in een cocon van geamerikaniseerde dromen'. Het werk vertelt over een taxichauffeur, een trouwe leerling van de Voice of America en de vele lessen die er gegeven worden; Hij is tevens stichter van de Werner Von Braun-fanclub. Kidlat hoopt astronaut te worden, of op zijn minst fortuin te maken in het beloofde land. Hij haalt het tot in Europa waar een serie brute en grappige momenten van ontwaken volgen. Kidlat leert dat de moderne wereld in het Westen geen paradijs is. Tahimik blijkt een faux naïf die gebruik maakt van de oprechte naïviteit van zijn held om een krachtig portret te tekenen van de Amerikaanse kolonisatie van de Filipijnse dromen. Maar net zoals de charmante, opgedirkte 'jeepny' die Tahimik ineen knutselde met onderdelen van een afgedankt Amerikaans legervoertuig, is wat de film creëert uit afdankertjes van het kolonialisme erg uniek en vol verbeeldingskracht. Met de woorden van Susan Sontag: "*Perfumed Nightmare* doet ons maanden vol troosteloze films vergeten, de film herinnert er ons aan dat vindingrijkheid, onbeschaamdheid, betovering – zelfs onschuld – nog altijd beschikbaar zijn op pellicule."

For his first film, Kidlat Tahimik (meaning 'quiet lightning' in Tagalog) drew on his own experience living 'in a cocoon of Americanized dreams' for this tale of a village jitney driver, faithful student of Voice of America and its many lessons, and founder of his local Werner Von Braun fan club. Kidlat hopes to become an astronaut, or at the very least to strike it rich in the promised land. He makes it as far as Europe, where a series of rude and comical awakenings unfolds and Kidlat learns that the modern Western world is far from paradise. Tahimik, who later became a protégé of Werner Herzog in Munich, is a faux naïf who uses the genuine naïveté of his hero – like Chaplin's Little Tramp – to inscribe a powerful portrait of the American colonization of Filipino dreams. But, like the charming, festooned 'jeepny' Tahimik constructed from an abandoned U.S. Army vehicle, the film creates something wholly original and imaginative from the discards of colonialism. In the words of Susan Sontag: "the *Perfumed Nightmare* makes one forget months of dreary moviegoing, for it reminds one that invention, insolence, enchantment – even innocence – are still available on film"

Touki Bouki (The Journey of the Hyena)

Djibril Diop Mambéty

SN, 1973, Wolof with English subtitles, 35mm, 95'

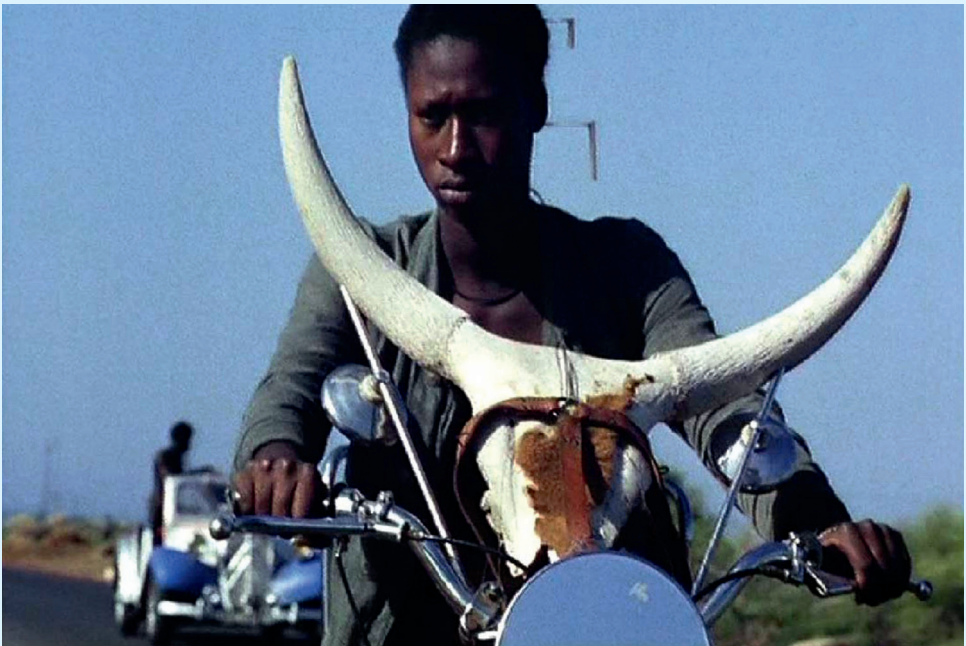
"That's the way I dream. To do that, one must have a mad belief that everything is possible - you have to be mad to the point of being irresponsible. Because I know that cinema must be reinvented, reinvented each time, and whoever ventures into cinema also has a share in its reinvention."
(Djibril Diop-Mambety)

Touki Bouki brengt de zwerftochten in kaart van Mory en Anta, die rondtrekken in Dakar op zoek naar een manier om hun droom waar te maken: ontsnappen naar Frankrijk. "Het verhaal van *Touki Bouki* gaat eeuwen terug: mensen gaan op zoek naar nieuwe gebieden waar de tijd volgens hen nooit stilstaat. Niet meer dan een paar avonturiers halen het, maar dat heeft nog nooit iemand tegengehouden. Djibril verliet zijn land al dromend van succes en troost in Europa. Maar hij ontdekte snel hoe wreed het leven kan zijn. Terwijl zijn droom langzaam uiteenspatte ontdekte hij dat hij niet meer weg kon uit zijn gastland 'Europa'. En toen werd terugkeren naar Afrika een echte droom... Zijn laatste dagen doorbrengen in Afrika was een droom die hij nooit zou waarmaken. *Touki Bouki* is een profetische film. Dit portret van de Senegalese samenleving in 1973 verschilt niet zoveel van de werkelijkheid vandaag. Dagelijks sterven honderden jonge Afrikanen bij de Straat van Gibraltar. Wie heeft daar nog nooit van gehoord? Al hun tegenslagen vinden een stem in deze film: jonge nomaden die denken dat ze de woestijn van de oceaan kunnen oversteken, dat ze een ster kunnen volgen om hun geluk te vinden. Ze raken alleen maar teleurgesteld door de menselijke wreedheid die ze tegenkomen." (Souleymane Cissé)

Touki Bouki portrays the wanderings of Mory and Anta, who roam all over Dakar in pursuit of their dream of escaping to France. "The story of *Touki Bouki* goes back centuries: men have always set out for new lands where they believe time never stops... Only few adventurers seem to make it, but that has never stopped anyone... Djibril left his country with the dream of finding success and solace in Europe. He soon discovered, however, the cruelty of life. While his dream fell apart little by little Djibril found he was unable to leave 'Europe', his host country. That was when returning to Africa became the real dream for him. Ending his days in Africa was a dream he would never fulfill. *Touki Bouki* is a prophetic film. Its portrayal of 1973 Senegalese society is not too different from today's reality. Hundreds of young Africans die every day at the Strait of Gibraltar trying to reach Europe (Melilla and Ceuta). Who has never heard of that before? All their hardships find their voice in Djibril's film: the young nomads who think they can cross the desert ocean and find their own lucky star and happiness but are disappointed by the human cruelty they encounter."
(Souleymane Cissé)

55

TOUKI BOUKI

Paddenhoek, Zon/Sun 6 April 12:30

West Indies (ou les nègres marrons de la liberté)

Med Hondo

MR/DZ, 1979, French with German subtitles, 35mm, 113'

"For too long a time, African cinema has been conceived as a poor cinema, a cinema of approximations where techniques did not match ideas ... Militant cinema can thus be beautiful and rich ... Indeed, *West Indies* ... is no more a West Indian film than an African film. It is a film which summons all the people whose past is made out of oppressions, whose present is made out of aborted promises and whose future is left to be conquered." (Med Hondo)

56

Een musical die de geschiedenis van Frans-West-Indië traceert doorheen meerdere eeuwen van Franse verdrukking. "*West Indies* van Med Hondo is een revolutionaire musical in beide betekenissen van het woord. Deze grappige, vernietigende productie tekent een verontwaardigd portret van de geschiedenis in Frans-West-Indië, met een vindingrijke encscenering en een vloeiende visuele stijl. Het enige decor van de film is een gigantisch slavenschip (gebouwd in een verlaten Citroënfabriek in Parijs). Mobiel camerawerk en veel verhaalsprongen nemen de acteurs op sleeptouw langs allerlei vignettes over Franse kolonialisten die West-Indië bezetten, inboorlingen uit de Caraïben die naar Parijs gelokt worden, de manier waarop de eerste nederzettingen op de eilanden belandden, en nog veel meer. Materie die makkelijk aanleiding zou kunnen geven tot arrogante ironie, maar Mr. Hondo blijft erg lichtvoetig. Hij stuurt de film langs een lange reeks doordacht aaneengekoppelde tableaux, die uitmonden in een haast vrolijke oproep om de wapens op te nemen." (Janet Maslin)

A single-set color musical tracing the history of the West Indies through several centuries of French oppression. "*Med Hondo's West Indies* is a revolutionary musical in both senses of the word. This witty, scathing production offers an angry view of West Indian history, using imaginative staging and a fluid visual style. The film's single set is an enormous slave ship (built in an unused Citroen factory in Paris). Mobile camerawork and frequent narrative shifts take the actors through various vignettes about French colonialists invading the Indies, Carribean natives lured to Paris, the process by which the islands were first settled and a lot more. The material has the potential for overbearing irony but Mr. Hondo has a light touch. With cast members rotating their way through many different roles (the same actors may play slaves, then worried island villagers, then displaced West Indians)... Mr. Hondo leads the film through a long series of well-connected tableaux, culminating in an almost joyous call to arms." (Janet Maslin)

Paddenhoek, Zon/Sun 6 April 15:00

A Idade da terra (The Age of the Earth)

Glauber Rocha

BR, 1980, 35mm, Portuguese with English subtitles, 152'

"The film develops the same ways, principles, lines, desires of justice and humanism in a world getting more and more destroyed by violence. The film is a barbarous mass, not a civilized mass. Because in substance of cinematographic language, montage, structure, everything was remade, subverted, reorganized. It is a baroque, reconstructivistic style, a very new thing that the Brazilians who saw the film adored." (Gauber Rocha)

Katholieke rituelen en Afro-Indiaanse goden, platelandmystiek en revolutionaire politiek, Brahms en Villa-Lobos: deze laatste film van Glauber Rocha, engel-demon van de Braziliaanse 'Cinema Novo', tart elke poging tot eenduidige categorisatie of definitie. "Je kan het niet navertellen, je moet het zien", zei hij. Een hallucinerende anti-symfonie, een angstwekkende wanhoopskreet, een vernietiging die volop aan de gang is. "Hij sloeg te pletter tegen onmacht, tegen de onmogelijkheid om een groot filmregisseur te zijn in de derde wereld, een groot zwart regisseur. *The Age of the Earth* is dé derdewereldfilm, er is er geen andere. De rest zijn slechts films die conformeren aan andere bestaand werk. *The Age of the Earth* is een grote onmogelijkheid, een passage langs tijd en wereld, een ontdekking van Amerika in tegengestelde richting, een zwarte Pantserkruiser Potemkin. De film laat zich, met wilde gebaren en snelle ritmes, gevoelen als een extreme anti-klassieker - als bloed dat in het gezicht van de mierzoete cinema van vandaag gespuwd wordt." (Pascal Bonitzer)

Catholic rituals and Afro-Indian gods, rural mysticism and revolutionary politics, Brahms and Villa-Lobos: this last film by Glauber Rocha, angel-demon of the Brazilian 'Cinema Novo', defies every attempt at unequivocal classification or definition. "It's not to be told, only to be seen", he said. A torrential, hallucinatory anti-symphony, a terrifying cry of desperation, a destruction in progress. "He hit himself against the impossible, the impossibility of being a great filmmaker of the Third World, a great black filmmaker. *The Age of the Earth* is the film of the Third World, there is no other. The others are films that join other films. *The Age of the Earth* is a great impossibility, a passage through world and time, a discovery of America on the opposite lane, a black Battleship Potemkin, or rather, it informs, full of gestures and rhythm, an extreme anti-classic - a spitting of blood in the face of the current cinema, dominated by sweetness." (Pascal Bonitzer)

Paddenhoek, Zon/Sun 6 April 18:00

Agarrando pueblo (The Vampires of Poverty)

Carlos Mayolo & Luis Ospina

CO, 1977, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 28'

"In the early 1970's there appeared a certain type of documentary that superficially appropriated the achievements and methodologies of independent film to the point of deformation. In this way, poverty became a shocking theme and a product easily sold, especially abroad, where it is the counterpart to the opulence of consumption... We made a kind of antidote or Mayakovskian bath to open people's eyes to the exploitation behind the miserabilist cinema which turns human beings into objects, into instruments of a discourse foreign to their own condition." (Carlos Mayolo & Luis Ospina)

Gefilmd in Cali en Bogotá, volgt *Agarrando pueblo* een filmregisseur zonder scrupules. Samen met zijn cameraman loopt hij rond in steden, op zoek naar onwillige kandidaten voor een documentaire in opdracht van de Duitse televisie. "In 1978 zetten Luis Ospina en Carlos Mayolo zich bewust af tegen de beschuldigende vinger van militant links en lanceren wat omschreven kan worden als hun film-politieke thesis: *Agarrando Pueblo*, een uitzinnig protest tegen nationale en internationale documentaire voorbeelden, die op dat moment – en zelfs tot op vandaag – allerlei vormen van leed in de derde wereld schaamteloos uitbuiten (de regisseurs bestempelen dit als 'armoedeporno') en exporteerden naar Europese televisiezenders en festivals. Contra-informatief van begin tot eind en in elke zin van het woord, vermengt de film geënceneerde en echte beelden van een typische filmploeg die in opdracht van een Duitse televisiezender op zoek gaat naar archetypische sociale wantoestanden. Ze treden elk basisprincipe van beroepsethiek, de betekenis van informatie en – natuurlijk – sociologisch onderzoek met de voeten." (Isleni Cruz Carvajal)

Filed in Cali and Bogotá, *Agarrando pueblo* follows an unscrupulous film director as he and his cameraman wander around the cities looking for unwilling subjects for a documentary commissioned by German television. "Deliberately detached from the accusatory militant left, Luis Ospina and Carlos Mayolo launch in 1978 what could be called their cinematic-political thesis: *Agarrando Pueblo (The Vampires of Poverty)*, an outrageous protest of national and international documentary models, which at the time – and even today – shamelessly exploited all kinds of third-world suffering (referred to by the directors as 'poverty-porn') and exported it to European television stations and festivals. Counterinformative from beginning to end and in every sense of the word, the film mixes staged and real scenes of a typical film crew commissioned by a Germany television channel to seek out archetypal social horrors, trampling over the basic principles of professional ethics, the meaning of information and – naturally – sociological research." (Isleni Cruz Carvajal)

Como era gostoso o meu frances (How Tasty Was My Little Frenchman)

Nelson Pereira dos Santos

BR, 1971, 35mm, Tupi, French and Portuguese with English subtitles, 84'

"The government broadly financed historical films, but it wanted the history to be within official parameters – the hero, the father of the country, all those things we have been told since elementary school. I made *How Tasty Was my Little Frenchman*, which does not correspond in any way to the official vision of history, under these circumstances. The film was not even considered to be historical, but rather purely fictional, as if official history were not fiction." (Nelson Pereira dos Santos)

Een culturele allegorie vermomd als antropologische recreatie. Dit is hoe *How Tasty Was My Little Frenchman* op een sluwe manier het wie-zijn-de-echte-wilden vraagstuk van Montaigne met de Braziliaanse militaire dictatuur verbindt. Hiervoor put de maker uit verschillende historische bronnen zoals de memoires (1557) van de Duitse avonturier Hans Staden. Een Fransman wordt in het Brazilië van de 16de eeuw gevangen genomen door de kannibalistische Tupinambá-stam. "Deze komische horrorfilm slaat een brug tussen de 16e eeuw en het mondiale kapitalisme en kolonialisme. De film biedt een antwoord aan het Brazilië dat zich door de bouw van de Trans-Amazone Highway schuldig maakte aan het bedreigen van inheemse gemeenschappen. De huidige vernieling van de habitat van deze bevolkingsgroepen roept opnieuw trauma's van de kolonisatie op. Het opnemen van vreemde indringers geldt hier als een metafoor voor inheemse weerstand tegen het wereldwijde kapitalisme, de meest recente vorm van economische kolonisatie." (Virginia Higginbotham)

Jaundiced cultural allegory dressed up as anthropological re-creation, *How Tasty Was My Little Frenchman* slyly links Montaigne's who-are-the-real-savages query to Brazil's military dictatorship. Pereira draws from multiple historical sources—especially German explorer Hans Staden's 1557 memoir—to tell the story of a French soldier's experience as a captive of the cannibalistic Tupinambá tribe. "Pereira constructs a comic horror film in which sixteenth-century intertexts are read as current events in an analogy of colonialism with global capitalism. This film is Pereira's response to Brazil's building of the Trans-Amazon Highway, in the course of which contact with indigenous communities was made that threatened them with near extinction. The current destruction of habitat and native populations recalled to Pereira the traumas of colonization...The ingesting of foreign invaders thus becomes for Pereira a metaphor for indigenous resistance to global capitalism, the most recent form of economic colonization." (Virginia Higginbotham)

69

**“The impossible is the least
that one can demand.”
(James Baldwin)**

61

**The Fire Next Time **

Afterlives of the militant image

Er was een tijd waarin geloofd werd dat cinema een verschil kon maken. De zogenaamde 'militante cinema' werd niet alleen beschouwd als waardevolle getuigenis maar ook als middel om te interveniëren in de verschillende politieke conflicten en bevrijdingsbewegingen die de wereld in de jaren 1960 en 1970 wakker schudden. Wat blijft er over van dit verbond tussen cinema en politiek? Nu het vuur is gedoofd blijven alleen verbroken beloftes en een vernielde horizon over. Vandaag voelt het alsof we een lange periode van ontgoocheling en desoriëntatie achter de rug hebben, terwijl het gevoel van gemis en mislukking toeneemt. Melancholie neemt ons leven thans gestaag over, alsof we de tijd waarin we leven alleen maar kunnen ervaren als een 'einde der tijden' waarin ons vertrouwen in politiek even broos als ons vertrouwen in beelden is geworden. Misschien is het daarom dat er voor diegenen die later kwamen een toenemende behoefte is om achterom te kijken naar een periode waarin er nog iets was om voor te vechten en beelden nog inzetbaar waren in de strijd. Kan een herformulering van oude utopieën onze tunnelvisie doorbreken en ons toch een onverwachte horizon bieden? Kan een goed begrip van voorbijge dromen en illusies leiden tot nieuwe noties van verantwoordelijkheid, engagement en weerstand? Kan een dialoog met de periode in kwestie ons helpen om principes en narratieven te vinden die ons uit de impasse leiden? En hoe kunnen deze vragen ons helpen te denken over hoe cinema vandaag 'politiek' kan zijn? Is het in het licht van een potentiële wedergeboorte van de politiek nog mogelijk voor film om de kunst van het onmogelijke aan te spreken?

In het kader van het onderzoeksproject 'Figures of Dissent' (KASK/HoGent) en het EU project 'The Uses of Art' (confederatie L'Internationale), in conjunctie met *L'œil se noie*, een tentoonstelling met werk van Eric Baudelaire & Mathieu Kleyebe Abonnenc (KIOSK, 05/04 - 15/06/2014).

Met de steun van de onderzoeksgroepen S:PAM & PEPPER (UGent), Kunstencentrum Vooruit, BAM Instituut voor beeldende audiovisuele en mediakunst, Eye on Palestine, de ambassades van Mexico en Frankrijk.

There was a time when cinema was believed to make a difference, to be able to act as a weapon in struggle, to operate as a realm of discord. The so-called 'militant cinema' was not only considered as a tool to bear witness but also to intervene in the various political upheavals and liberation movements that shook the world in the 1960s and 1970s. What remains of this unassailable alliance between cinema and politics? After the flames had died down, all that seemed to be left was a wreckage of broken promises and shattered horizons. Today it feels like we have been living through a long period of disappointment and disorientation, while the sense of something lacking or failing is spreading steadily. An overwhelming melancholy seems to have taken hold of our lives, as if we can only experience our time as the 'end times', when the confidence in politics is as brittle as our trust in images. Perhaps that is why, for those who came after, there is a growing tendency to look back at an era when there was still something to fight for, and images were still something to fight with. Can a re-imagining of old utopian futures shed a new light on our perceived dead-end present, in view of unexpected horizons? Can an understanding of past dreams and illusions lead to reinvigorated notions of responsibility, commitment and resistance? Can a dialogue with the period in question help us to find the very principles and narratives capable of remedying its impasses? And how can this questioning help us to think about how cinema, unsure of its own politics, can be 'political' today? In light of a potential rebirth of politics, would it still be possible for the art of cinema to appeal to the art of the impossible?

In the framework of the research project 'Figures of Dissent' (KASK/HoGent) and the EU project 'The Uses of Art' (confederation L'Internationale), in conjunction with *L'œil se noie*, an exhibition of work by Eric Baudelaire & Mathieu Kleyebe Abonnenc (KIOSK, 05/04 - 15/06/2014).

With the support of the research groups S:PAM & PEPPER (UGent), art centre Vooruit, BAM institute for visual, audiovisual and media art, Eye on Palestine, Embassies of Mexico and France.

HoGent

L'internationale

KIOSK

Cultuur

LIBERTÉ • ÉGALITÉ • FRATERNITÉ
REPUBLIQUE FRANÇAISE

For full programme, see The Fire Next Time cahiers / Free admission, except for Julius Eastman concert.

\ 01

Kaskcinema, Don/Thu 3 April

10:00

**Militant Cinema: from Third Worldism
to Neoliberal Sensible Politics**

Irmgard Emmelhainz

Screening:

Ici et ailleurs (Here and Elsewhere)

Jean-Luc Godard & Anne-Marie Miéville

FR, 1976, 16mm, French & Arabic with English subtitles, 53'

November

Hito Steyerl

DE, 2004, video, English, 25'

13:30

**Landscape/Media – an Investigation into the
Revolutionary Horizon, Reloaded**

Sabu Kohso & Go Hirasawa

Screening:

**Sekigun-PFLP: Sekai Senso Sengen
(The Red Army / PFLP: Declaration of World War)**

Masao Adachi & Koji Wakamatsu

JP/ Palestine, 1971, 16mm to video, Japanese & Arabic with
English subtitles, 69'

16:00

Destroy Yourself as Our Bosses

Evan Calder Williams & Victoria Brooks

Screening:

A Wives Tale

Sophie Bissonnette, Martin Duckworth, Joyce Rock

CA, 1980, 16mm to video, English & French with English subtitles, 73'

NOVEMBER

ICI ET AILLEURS

63

\ **Minard, Don/Thu 3 April**

20:30

**Möglichkeitsraum
(The Blast of the Possible)**

Angela Melitopoulos & Bettina Knaup
cinema event

22:00

**When we act or undergo, we must always
be worthy of what happens to us**

Ayreen Anastas & Rene Gabri
cinema event

>> p.69

02

Kaskcinema, Vri/Fri 4 April

10:00

Memories of upheaval and tropical insurrection

Olivier Hadouchi, Mathieu Kleyebe Abonnenc,
Basia Lewandowska Cummings

Screening:

Now !

Santiago Álvarez
CU, 1965, 35mm, sound, 5'

Basta

Ugo Ulive
VE, 1969, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 14'

79 Primaveras

Santiago Álvarez
CU, 1969, 35mm, sound, 24'

Coffea Arábiga

Nicolás Guillén Landrián
CU, 1968, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 18'

Desde La Habana 1969

Nicolás Guillén Landrián
CU, 1968, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 18'

Simparelé

Humberto Solás
CU, 16mm to video, Spanish with English subtitles, 28'

13:30

Splicing the Militant Cinema

Subversive Film (Mohamad Yaqubi & Reem Shilleh)

16:00

Dissident Images

Raquel Schefer, Ramiro Ledo Cordeiro, Daphné Hérétakis

Screening:

Ici rien

Daphné Hérétakis
FR/GR, 2011, Super 8 & 16mm to video, Greek with English subtitles, 30'

Vida Extra

Ramiro Ledo Cordeiro
SP, 2013, video, Spanish with English subtitles, 96'

79 PRIMAVERAS

64

COFFEA ARÁBIGA

\ **Kiosk, Vri/Fri 4 April, 20:00**

L'œil se noie

Eric Baudelaire & Mathieu Kleyebe Abonnenc
Opening Expo

L'œil se noie is het resultaat van een intuïtieve dialoog tussen twee Franse kunstenaars die werk maken vanuit een gezamenlijke interesse voor de holtes en barsten van geschiedenis, en ook de uitdagingen en beloften die ze inhouden. In essentie ontstaat hun werk vanuit een verlangen om de spanningen tussen wat er was, wat er lijkt te zijn en wat er had kunnen zijn open te trekken en te accentueren. Zo pikken ze de sporen van vergeten en onbeantwoorde vragen terug op en leiden ze ons naar onzekere bestemmingen, ver weg van de doodlopende kringetjes waar dingen en ideeën verstrikt raken in hun eigen beperkingen.

L'œil se noie is the result of an intuitive dialogue between two French artists whose work stems from a shared interest in the gaps and fissures that make up (hi)stories, as well as the challenges and promises they hold. At the heart of their practices is a desire to open up and accentuate the tensions between what has been, what seems to be, and what could have been, to pick up the traces of forgotten and unresolved questions and divert them towards uncertain destinations, out of the dead end circuits where things and thoughts get trapped in their own finitudes.

04.05.2014 - 15.06.2014

Mon-Fri: 14:00-18:00 & Sat-Sun: 11:00-18:00

KIOSK

The Ugly One van Eric Baudelaire wordt getoond op zondag 6 april 11:00

The Ugly One by Eric Baudelaire will be screened on Sunday 6 April 11:00

>> p. 35

\ **Minard, Vri/Fri 4 April, 22:00**

Crazy Nigger, Gay Guerrilla

Julius Eastman

Concert voor vier piano's door / Concert for four pianos by Frederik Croene, Reinier van Houdt, Bob Gilmore & Stephane Ginsburg.

>> p. 67

**Music\
performances**

Minard, Woe/Wed 2 April 22:30

Opening Night

Akio Suzuki & Aki Onda

De Japanse kunstenaar Suzuki begon zijn artistieke carrière in 1963 met het naar beneden gooien van een met rommel gevulde emmer op de trappen van een station. Hij verwachtte dat dit een aange-naam ritme zou veroorzaken. Bijna 50 jaar later staat de wens om te horen en te luisteren in zijn werk nog steeds centraal. Suzuki is een performer, instrumentenbouwer, uitvinder, muzikant en sjamaan gecombineerd in één van de meest intrigerende figuren in onze geluidswereld. Zijn muziek en performances zijn eenvoudig en puur. Deze avond gaat hij muzikaal in dialoog met de Amerikaans/Japanse muzikant, componist en beeldend kunstenaar Aki Onda, vooral bekend voor zijn field recordings en *Cassette Memories* project.

Suzuki began his artistic career in 1963, by throwing a bucket filled with clutter onto the steps of a train station. The Japanese artist expected that this would create a pleasing rhythm. Nearly 50 years later, the desire to hear and listen is still central to his work. Suzuki is a performer, instrument builder, inventor, musician and shaman, all combined in one of the most intriguing figures in our world of sound. His music and performances are simple and pure. For this evening, he engages in a musical dialogue with the American Japanese musician, composer and visual artist, Aki Onda, primarily known for his field recordings and *Cassette Memories* project.

Minard, Vri/Fri 4 April 22:00

Julius Eastman

Crazy Nigger & Gay Guerilla (door/by Frederik Croene, Bob Gilmore, Stéphane Ginsburgh, Reinier van Houdt)

Julius Eastman studeerde met grote namen als George E. Lewis, Morton Feldman en Lukas Foss. Alles wees op een mooie toekomst voor deze componist. Tegen 1980 speelde Eastman muziek in heel Europa en de Verenigde Staten en maakte hij onmiskenbaar deel uit van de bloeiende downtownscene in New York waar hij opnames maakte met Arthur Russell en Meredith Monk. Maar ondanks dat alles kreeg zijn zelfdestructief gedrag uiteindelijk de bovenhand. De weinige opnames en partituren van zijn muziek waren in het wild verspreid en het is nog niet zo lang geleden dat een selectie van zijn werk eindelijk beschikbaar werd en duidelijk maakte dat deze 'vergeten minimalist' onwaarschijnlijk briljant was. De titels van zijn werken zijn sprekend voor de rebelse houding van Eastman, iemand die elk compromis schuwde en aan de basis lag van een oeuvre dat blijft aanspreken en verbazen.

Having studied with the likes of George E. Lewis, Morton Feldman and Lukas Foss, all signs pointed towards a bright future for composer Julius Eastman. By 1980 he was performing his music all over Europe and the USA and was an integral part of the thriving Downtown scene in New York, where he recorded with Arthur Russell and Meredith Monk. But for all this promise, his self-destructive behaviour inevitably caught up with him. Only recently a selection of his work has been made available, including his trilogy *Evil Nigger, Crazy Nigger & Gay Guerilla*, which represents in so many ways the intense brilliance of this 'forgotten minimalist'. The titles of the pieces exemplify the rebellious attitude of Eastman, as someone who has always struggled with identity, yet never without casting a new life; someone who has steadfastly eschewed compromise, yet giving rise to a body of work that continues to startle and engage.

(in samenwerking met / in collaboration with KASK, L'Internationale & the support of the Culture Programme of the European Union. Met speciale dank aan / special thanks to JS Piano's)

L'Internationale

Minard, Zat/Sat 5 April 22:00

Wanda Group | Christina Vantzou

Wanda Group is het project van muzikant, twitterprofeet en allround enigma Louis Johnstone (UK) die paranoia via krakende elektronica omzet in subtiele drones, doorprikt met vertraagde, licht beschadigde beats. Via labels als NNA Tapes, Astro:Dynamics en Opal Tapes bracht Johnstone de voorbije jaren een aantal fenomenale releases uit die hem tot één van de meest in het oog te houden ambient en elektronica producers katapulteerde.

De jonge Grieks-Amerikaanse componiste en cineaste Christina Vantzou woont al een geruime tijd in Brussel. De muziekwereld leerde haar aanvankelijk kennen als videokunstnares, animator & keyboard-speler bij de band The Dead Texan die ze samen met Adam Wiltzie oprichtte. Na haar solodebuut *N°1*, waarmee ze doorbrak in in de hedendaags klassieke muziekwereld, presenteert ze nu drie jaar later met 3 strijkers, een harpist & video haar langverwachte *N°2* tijdens het Courtisane festival.

Wanda Group is the project of the musician, Twitter prophet and all-round enigma, Louis Johnstone (UK), who uses crackling electronics to transform paranoia into subtle drones, pierced with slow, slightly damaged beats. By way of such labels as NNA Tapes, Astro:Dynamics and Opal Tapes, Johnstone has had a number of phenomenal releases in recent years that have catapulted him into one of the most closely watched producers of ambient and electronic sound.

The young Greek-American composer and cinematographer Christina Vantzou has been living in Brussels for some time. She initially became known to the music world as a video artist, animator and keyboard player with The Dead Texan, the band that she set up together with Adam Wiltzie. After her solo debut with *N°1*, with which she broke into the contemporary classical music world, now, three years later, she is performing her long-awaited *N°2* at the Courtisane Festival, with three string players, a harpist and video.

68

WANDA GROUP

CHRISTINA VANTZOU

Minard, Do/Thu 3 April 20:30

**Möglichkeitsraum
(The Blast of the Possible)**

Angela Melitopoulos & Bettina Knaup

The Blast of the Possible is een tijdelijk platform voor optredens en lezingen, een ruimte om video's en materiaal uit filmarchieven te presenteren uit de geschiedenis van activistische media sinds de jaren 1960. Het ontwerp ervan is gebaseerd op de gedachte van een uitgebreide postproductiestudio waarin elke vorm van montage ruimtelijk vertegenwoordigd is. Deze theatrale archiefruimte herinnert aan de archaische functie van theater als een schakelbord voor allerlei soorten taalstromen die potentieel inhouden voor experiment, kennis en het verband en de interactie tussen taalmodi.

The Blast of the Possible is a temporary performance and lecture platform, a space for exhibiting video and film archive materials belonging to the history of activist media since the 1960s. The design of the platform is based on the idea of an extended postproduction studio in that all functions of montage are spatially presented. This theatrical archive space recalls the archaic function of theatre being a switching panel for different modes of language flows that foster potentials of experimentation, learning and the relation and agency between language-modes. The imaginary developing from an index of the databases and from the materiality of the archival documents will be transformed and preformed through the live energy of performance and speech.

**When we act or undergo, we must
always be worthy of what happens to us**

Ayreen Anastas & Rene Gabri

De militante film met bijhorend beeld toonde in het verleden de kracht om onder meer tegen de werkelijkheid, waarheid en overwinning van het kapitalisme, kolonialisme en patriërchaat aan te duwen. Hiermee werden stelsels van orde en echtheid meer dan eens onthuld, belicht, verduidelijkt of vernietigd. Zo nu en dan kozen geëngageerde kompanen het pad van militante actie als onderzoeksarena om waarheidsclaims van het eigenlijke beeld en de productie ervan te ontrafelen. Het bevragen van het eigenlijke beeld – hetzij als spektakel, hetzij als omstreden fabel of fictie – staat hier centraal.

The militant cinema and image, taken in a more strict sense, have historically tended to push toward the real and toward the truth and toward the overcoming of capitalism, colonialism, and sometimes patriarchy among other things. They have worked to uncover, to lay bare, to expose, to clarify and at times to destroy existing regimes of order and/or truth. Occasionally, there have also been engaged comrades who have chosen the path of militancy as an arena to also investigate the truth claims of the image itself and its production. Of questioning the regimes of images themselves whether as spectacle or as contested fables or fictions.

in het kader van *The Fire Next Time* / in the framework of *The Fire Next Time* >> p.63

praktisch / practical

Locaties / Locations

Minard, Walpoortstraat 15, 9000 Gent
Sphinx cinema, Sint-Michielsshelling 3, 9000 Gent
KASKcinema, Campus Bijloke, Godshuizenlaan 4, 9000 Gent
Paddenhoek, Paddenhoek 3, 9000 Gent

Festival Meeting Point & Guest Office

Minard, Walpoortstraat 15, 9000 Gent

info desk:

Woe/Wed & Don/Thu vanaf/from 17:00
Vri/Fri, Zat/Sat, Zon/Sun vanaf/from 11:00

festival bar:

Woe/Wed, Don/Thu & Zon/Sun vanaf/from 19:00
Vri/Fri, Zat/Sat vanaf/from 21:00

Tickets

Screenings € 6

Geen reservatie mogelijk / No presale
Kassa's op elke festivallocatie, open 30 min. voor de aanvang van de voorstelling.

Box offices at every venue, open 30 min. before the screening starts.

Concerten € 8 (presale) / € 10 (box office)

Reservaties/bookings via Kunstencentrum Vooruit (www.vooruit.be)

Rittenkaart € 12 (3 screenings naar keuze / 3 screenings of your choice)

Festivalpas € 40 (Mis niets van het festival / Don't miss a thing)

The Fire Next Time events are free, except for Julius Eastman concert

Informatie / Information

www.courtisane.be
info@courtisane.be

colofon / colophon

Festival team

Pieter-Paul Mortier
Coordination & programme

Stoffel Debuysere
Programme

Eveline Heylen
Press, communication & production

Vincent Stroep
Programme & production

María Palacios Cruz
Programme

Dirk Deblauwe
Website & communication

Lotte De Bodt
Volunteers & production

Maria Körkel
Print traffic & production

Gunther Fobe
Graphic design

Caroline Van Peteghem
Communication

Julie De Meester
Charlotte Van Nuffel
Lennert De Taeye
Interns

Simon Halsberghe
Production & Party

Wouter Vanhaelemeesh (Vooruit)
Sarah Yu Zeebroek (Vooruit)
Music programme

Maarten Vandaele
Bernard Beets
Dominik Guth
Martin Putto
Projection

RvB

Wieter Bloemen, Helena Kritis, Brecht Van Elslande

AV

Sirah Foighel Brutmann, Dirk Deblauwe, Stoffel Debuysere, Gunther Fobe, Hendrik Leper, Marie Logie, María Palacios Cruz, Bob van Langendonck, Caroline Van Peteghem, Hiro Verbist, Ludo Vercoetere

Partners

Minard, Sphinx cinema, KASK / School of Arts Kunstencentrum Vooruit, KASKcinema, KIOSK, BAM, UGent, HoGent, Associatie Universiteit Gent (AUGent), HISK, CINEMATEK, Bozar Cinema, SoundImageCulture, Museum dr. Guislain

Met de steun van / With the support of

Vlaamse Overheid, Stad Gent, Provincie Oost-Vlaanderen, Embassy of Mexico (Brussels), Le Service culturel de l'Ambassade de France, Europese Commissie, L'Internationale, XIO, FedEx, JS Piano's, Vidsquare, Beursschouwburg, CellAR, TRP

Word vriend van Courtisane! / Join the friends of Courtisane!

Voor slechts € 60 per jaar kan je 'Vriend van Courtisane' worden. Je ontvangt een pas waarmee je in 2014 alle screenings, voorstellingen en lezingen (ook tijdens het festival) kan bijwonen, mits je op voorhand reserveert. Zo ondersteun je onze organisatie een heel jaar lang. We zullen je eeuwig dankbaar zijn. Meer info via info@courtisane.be of in het Festival Meeting Point.

Become 'Friend of Courtisane' for only € 60 per year. A pass allows you to attend all the 2014 screenings, performances and lectures (also during the festival), if you make your booking in advance. Your support will help our organisation and we will be eternally grateful. Email info@courtisane.be for more information or visit the Festival Meeting Point.

dank aan / thank you:

All the filmmakers and participating artists

The volunteers

John Akomfrah, Anna Sanders Films (Pauline Fleury), Argos (Laurence Alary), Arsenal - Institute for Film and Video Art (Tanja Horstmann, Carsten Zimmer), Auguste Orts (Boris Belay, Anna Manubens, Véronique Vaes), Giulia Astesani, BAM (Lissa Kinnaer), Beursschouwburg, BFI (George Watson), Cis Bierinckx, Bozar Cinema (Xavier García Bardón, Juliette Duret), Canadian Filmmakers Distribution Centre, Edwin Carels, Canyon Cinema (Denah Johnston, Antonella Bonfanti), CellAR (Jef Pinxteren), Chinese Shadows (Isabelle Glachant, Ying Liang), CINÉDOC (Laura Stoll Devise), CINEMATEK (Nicola Mazzanti, Tonie Dewaele), Cineteca di Bologna (Carmen Accaputo), Koen Claerhout, C.R.I.M. Produções (Susanne Malorny), Margaux Dauby, Ine De Bock, Anouk De Clercq, Robbrecht Desmet, Doclisboa (Cintia Gil), Dennis Doros, Embassy of Mexico (Sylvia Reyes, Pablo Lépez), Europalia (Arnaud de Schaezen), FedEx (Sandra Diaz), Films Sans Frontières (Christophe Calmels), Gaumont (Morgane Toulouse), GONZO (Ruth Timmermans), Harvard Film Archive (Mark Johnson), HISK (Isabel Devos), HoGent, ICAIC/Instituto Cubano del Arte e Industria Cinematográficos (Yanet Rosas, Jose Ambros), Independencia (Maureen Fazendeiro), Johnen Galerie Berlin (Manuel Miseur), JS Piano's (Judith Debruyne, Jacek Bielat, Svetlozar Siarov), KASK / School of Arts (Wim De Temmerman, Dries De Wit, Erik Martens, Hilde D'haeyere, Hendrik Leper, Jasper Rigole, Elias Grootaers, Ilse Den Hond, Thomas Janssens), KASKcafé (Tille De Smet), KASKcinema, Shannon J. Kelley, KIOSK (Wim Waelput), Klara (Marc Weyt, Johan Roekens, Gerrit Valkenaers), KU Leuven (Hilde Van Gelder, Stéphane Symons, Jeroen Verbeeck), Les Blank Films (Harrod Blank, Emily), Light Cone (Christophe Bichon, Emmanuel Lefrant, Baptiste Degas, Jeanne Vellard), LUX (Gil Leung, Matt Carter, Daniella Russo), Live Arts Week (Daniele Gasparinetti), Kunsten En Erfgoed (Carlos Boerjan), Maharaja Films (Mathilde Henrot), Teamour D. Mambety, Marie & Charlotte & William, Minard (Rik Vandecaveye, Michael Knapen, Kitty Van Cleef), Lúcia Monteiro, Katherine Mortier, Louis Mortier, Museum dr. Guislain (Patrick Allegaert, Eline Van de Voorde), OFFoff (Sofie Verdoodt, Mieke De Wulf, Dany Deprez), O Som e a Fúria (Fabienne Martinot, Cristina Almeida), Provincie Oost-Vlaanderen (Bob Vanden Eynde, Margie Van de Slycke), Marjolein Roelandt, Rouge International (Thomas Lambert, Annette Assénat), Sabzian (Gerard-Jan Claes, Nina de Vroome, Ruben Desiere, Olivia Rochette, Hannes Verhoustraete), Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege, Mari Shields, sixpackfilm (Isabelle Piechaczyk, Gerald Weber), Anne-Claire Schmitz, Sioux (Stefaan Pintelon), Eyal Sivan, SoundImageCulture (An van Dienderen, Wim Viane), Sphinx cinema (Patrick Deboes, Wendy Vercauteren, Jackie De Vos, Isabel Devos), Stad Gent (Patrick Delasorte), STUK Kunstencentrum (Steven Vandervelden, Klaus Ludwig), Subbacultcha (Herlinde Raeman), Peter Taylor, The Match Factory (Mario Raoli), The Temenos, Mark Toscano, TRP, Universiteit Antwerpen (Nele Wynants), Ugent (Steven Jacobs, Kaat Van de Velde, Christel Stalpaert, Daniel Biltereyst), Vicente Ulive, Els van Riel, Vandenberghes Boekhouders & Fiscalisten BVBA (Stefaan Vandenberghes, Hanne Matton, Jos Van De Velde), Estella Verschuere, Vidi Square, Vooruit (Wouter Vanhaelemeesch, Sarah Yu Zeebroek, Barbara Raes, Matthieu Goeyry), Walhalla Food (Esther Haddad, David Marquenie), Mark Webber, XIO, Manuel Zayas

Special thanks to Sébastien Koepfel, he will be missed by us all.

HoGent

internationale

KIOSK

minard

SPHIX

CINEMATEK

HISK

FAZIOLI
ART AND SCIENCE

exclusive Fazioli distributor Belgium

Land van Waaslaan 150 9040 Gent 09 227 77 37 www.jspiano.be

FedEx[®]
Express

Onze snelheid is niet te filmen.

Laten we het scenario eens doornemen.

Import of export, groot of klein, dringend of misschien iets minder...
u bepaalt het script.

Zodra u actie roept, vliegen wij voor u – terwijl u onze prestaties van begin
tot eind op uw monitor volgt.

U houdt de regie. En we gaan pas weer backstage als alles op uw 'cue' is
afgeleverd.

Vertrouw op FedEx voor award winnende prestaties.

Op locatie in meer dan 220 landen en gebieden wereldwijd.

Bel ons op **02/752 75 75** en laat ons auditie doen voor de rol.

Of kijk op fedex.com/be

Partner van Courtisane Festival

Het programma kan nog wijzigen door onvoorziene omstandigheden.
Hou de website in de gaten voor de laatste updates.

Programmes may be subject to change due to unforeseen circumstances.
Please check the website for the latest updates.

www.courtisane.be

